

Brüssel, 17. juuli 2025
(OR. en)

11765/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0543 (COD)

RECH 331	CLIMA 282
COMPET 758	AGRI 360
IND 283	TRANS 313
MI 557	SAN 470
EDUC 329	BIOTECH 3
TELECOM 251	CADREFIN 109
ENER 379	CODEC 1046
ENV 721	IA 91

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	16. juuli 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 543 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse ajavahemikuks 2028–2034 teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“, sätestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2021/695

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 543 final.

Lisatud: COM(2025) 543 final

Brüssel, 16.7.2025
COM(2025) 543 final

2025/0543 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse ajavahemikuks 2028–2034 teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“, sätestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2021/695

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final} - {SWD(2025) 556 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Põhjused ja eesmärgid

Käesoleva ettepanekuga kehtestatakse kümnes teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“, mis on peamine vahend komisjoni ettepanekus ELi järgmise pikaajalise eelarve (2028–2034) kohta esitatud poliitiliste eesmärkide ja president von der Leyeni suunistes „Euroopa valik“ kirjeldatud 2024.–2029. aasta poliitiliste prioriteetide saavutamiseks.

See ettepanek, mis tugineb Euroopa ühele tugevaimale kaubamärgile ning maailma suurimale teadusuuringute ja innovatsiooni programmile „Euroopa horisont“, asetab teadusuuringud ja innovatsiooni liidu majandus- ja investeerimisstrateegia keskmesse. Ettepanekuga toetatakse lihtsust ja paindlikkust ning võimaldatakse kiiremaid ja strateegilisemaid ELi kulutusi, sest taotlejatele ja sidusrühmadele pakutakse selgemaid eeskirju ja läbipaistvamaid menetlusi.

EL seisab otsustaval teelahkmel. Meie ühiskonda ja majandust kujundavad põhjalikult ümber kliimamuutused, murranguline tehnoloogia, muutuv geopoliitika ja demograafilised suundumused. Konkurentsi- ja vastupanuvõime ning ühtsuse säilitamiseks peab Euroopa seadma prioriteediks teadusuuringud ja innovatsiooni. Ainult teadusesse investeerides, oma inimesi ja ettevõtjaid võimestades ning koostööd tehes saame luua kestlikuma, turvalisema ja konkurentsivõimelisema Euroopa kõigi jaoks.

Seda vajadust on rõhutatud Draghi aruandes ELi konkurentsivõime tuleviku kohta, milles leiti, et innovatsioon on Euroopa suutlikkuses taastada tootlikkuse kasv kesksel kohal. Ka Letta aruandes ühtse turu tuleviku kohta ja programmi „Euroopa horisont“ vahehindamist käsitleva komisjoni eksperdirühma aruandes rõhutati, et ELi konkurentsivõime, kestlikkuse ja julgeoleku nimel on vaja suurendada innovatsioonialaseid jõupingutusi.

Euroopa peab suurendama oma investeringuid innovatsiooni ja kõrvaldama puudused, mis saavad alguse takistustest, mida esineb arendusahelas alates innovatsioonist kuni turustamiseni. Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemis ja innovatsiooni tulemuslikkuse valdkonnas esinevaid puudujääke peab aitama kõrvaldada ka avaliku sektori toetus teadusuuringutele ja innovatsioonile nii riiklikul kui ka ELi tasandil.

Selleks on käesolevas ettepanekus esitatud lihtsustatud ja uue fookuse saanud programm „Euroopa horisont“, mille eesmärk on tugevdada ELi teaduslikke ja tehnoloogilisi aluseid, suurendada teadmiste, tehnoloogia ja innovatsiooni levikut ja kasutuselevõttu ning võimendada ELi rahastamisvahendeid, et need looksid võimalikult palju lisaväärtust ning hoogustaksid liikmesriikide avaliku ja erasektori investeringuid.

Programmi „Euroopa horisont“ täpsemad eesmärgid on:

- toetada teadusvabadust ja teaduse avatust kui põhiväärtusi;
- suurendada Euroopa tippasemel teadmusbaasi, keskendudes ELi lisaväärtusele;
- täiustada teadlaskarjääri ja tõmmata ligi parimaid teadlasi Euroopas ja mujal kooskõlas meetme „Vali Euroopa“ lähenemisviisiga;
- kaasata avaliku ja erasektori investeringuid kogu teadus- ja innovatsiooniahelas alates alusuuringutest kuni turuleviimiseni;
- suurendada raamprogrammi investeringuid innovatsiooni, eelkõige toetades innovatsiooni kogu Euroopas ning suurendades sidusust ELi rahastamiskavade ja liikmesriikide investeringute vahel;

- kasutada ära ELi eelarve potentsiaali, et vähendada riske ja leida paremaid investeerimisvõimalusi; keskenduda investeringutes ELi strateegilistele prioriteetidele, sealhulgas ühtne turg, üleminek puhtale energiale, süsinikuheite vähendamine, ringluspõhisus, digitaliseerimine, julgeolek, vastupanuvõime ja sotsiaalne sidusus;
- parandada juurdepääsu ELi rahastamisele kiiremate, kasutajakesksete, lihtsustatud ja ühtlustatud menetluste abil, et laiendada osalemist ja kiirendada tulemusteni jõudmist.

Draghi aruandes esitatud soovitusi järgides tehakse programmi „Euroopa horisont“ raames järgmist:

- suunatakse ressursid strateegilistele prioriteetidele ja säilitatakse samas teadusuuringute alt-üles olemus;
- tänu lihtsustatud süsteemile suurendatakse avaliku ja erasektori partnerluste potentsiaali;
- toetatakse rohkem murrangulist innovatsiooni;
- lihtsustatakse toetusesaajate juurdepääsu programmile.

Programmi „Euroopa horisont“ moodustavad:

- määrus, millega kehtestatakse ajavahemikuks 2028–2034 teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ (vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 182 lõikele 1);
- programmi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm (vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 182 lõikele 3);
- vastav mõjuhindang (Euroopa Konkurentsivõime Fondi kohta) ja vastavad finantsselgitused.

Programm „Euroopa horisont“ on tihedalt seotud määrusega, millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, et tagada sujuv üleminek alusuuringutelt rakendusuuringute ning idu- ja kasvufirmadeni. Nii moodustub ühtne reeglistik, mida kohaldatakse ka programmi „Euroopa horisont“ suhtes. Raamprogramm võib toetada kahesuguse kasutusega meetmeid.

Määrusega, millega luuakse ajavahemikuks 2028–2034 Euroopa Konkurentsivõime Fond, on kavas kehtestada kaitseuuringute eriprogramm.

Nimetatud ettepanekuid täiendab ühissettevõtete loomist käsitlev ühtne õigusakt, millega tagatakse ühtlustatud normid.

Käesolevas ettepanekus on seadusandlike aktide kohaldamise alguskuupäevaks märgitud 1. jaanuar 2028.

- **Kooskõla kehtivate õigusnormidega**

Programm „Euroopa horisont“ on kooskõlas Euroopa Liidu kehtivate õigusnormidega ning **lihtsama, sihipärasema ja mõjukama eelarvega.**

Teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm on kooskõlas komisjoni 2025. aasta jaanuaris vastu võetud **Euroopa konkurentsivõime kompassiga**, milles on esitatud tegevuskava konkurentsivõime suurendamiseks kolme hädavajaliku tegevusvaldkonna juhtalgatuste abil: suuremad investeringud innovatsiooni, ühine süsinikuheite vähendamise ja konkurentsivõime tegevuskava ning liigse sõltuvuse vähendamine ja julgeoleku suurendamine.

Koos Euroopa Konkurentsivõime Fondiga aitab programm „Euroopa horisont“ tugevdada konkurentsivõimet, vastupanuvõimet, kestlikkust, tehnoloogilist juhtpositsiooni ja sotsiaalset

sidusust. Nendega **lihtsustatakse märkimisväärselt** tegevust nii kattuvate eesmärkidega programmide arvu kui ka rakendamise poolest: vähem bürokraatiat ja aruandlust, suurem usaldus, parem täitmise tagamine ja kiirem lubade andmine. Samal ajal tagab raamprogrammi kavandatud ülesehitus rahastamisprioriteetide prognoositavuse ja järjepidevuse vajaliku **kiiruse ja paindlikkusega**, et võimaldada liidul reageerida tekkivatele või ettenägematutele prioriteetidele.

Teadusuuringute ja innovatsiooni tähtis roll konkurentsivõime suurendamisel muudab avaliku sektori toetuse teadusuuringutele ja innovatsioonile olulisemaks kui kunagi varem, eriti liidu tasandil, kus selle lisaväärtus on vaieldamatu. Ülemaailmsete, eelkõige ühiskonna- ja keskkonnaprobleemide lahendamiseks on hädavajalik kogu ELi hõlmav koostöö. Ettepanek on täielikult kooskõlas komisjoni teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskavaga ning loob liikmesriikidele, mittetulundussektorile ja erasektorile stiimuleid suurendada investeringuid ja ühendada **jõupingutused, et saavutada eesmärk investeerida 3 % liidu SKPst teadus- ja arendustegevusse.**

Raamprogrammiga toetatakse selliste liidu poliitikaeesmärkide täitmist nagu puhta tööstuse kokkulepe, Euroopa tehisintellekti tegevuskava, taskukohase energia tegevuskava, Euroopa autotööstuse tegevuskava, ELi idu- ja kasvufirmade strateegia, bioteaduste strateegia ning muud asjakohased meetme „Vali Euroopa“ algatused.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on täielikult kooskõlas liidu tegevuspõhimõtetega. Kooskõlas komisjoni prioriteetidega seatakse selles **majanduse keskmesse teadusuuringud ja innovatsioon**. Sellega **luuakse investeerimissuutlikkus**, et toetada uusi ideid ja arendada need uuenduslikeks lahendusteks, mis teenivad Euroopa ja ülejäänud maailma kodanikke.

Teadusuuringud ja innovatsioon on väga tähtsad, et täita edukalt liidu prioriteedid sellistes valdkondades nagu tervishoid, digitehnoloogia, üleminek puhtale tööstusele, ringmajandus, kaasav ja demokraatlik ühiskond, elurikkus ja loodusvarad, energeetika, liikuvus, keskkond, toit, süsinikuheite vähendamine, valmisolek, kosmos ja julgeolek. Teadusuuringud ja innovatsioon on liidu majanduse tootlikkuse ja konkurentsivõime suurendamisel kesksel kohal. Investeringud teadusuuringutesse ja innovatsiooni täiendavad **Euroopa Konkurentsivõime Fondi** ja on sellega tihedalt seotud ning neid rakendatakse koostöös mitmeaastase finantsraamistiku teiste programmide ja vahenditega. Teadusuuringute ja innovatsiooni toetuste vastastikust täiendavust ja koostöötet ning nende kasutamist liidu pikaajalises eelarves ja koos liikmesriikidega suurendab võimalikult palju **konkurentsivõime koordineerimise töövahend**, millega viiakse omavahel kooskõlla ELi ja liikmesriikide tasandi tööstus- ja teaduspoliitika ja investeringud, mis on seotud üleeuroopalist huvi pakkuvate või ELi lisaväärtust loovate projektidega.

Arvestades järgmise mitmeaastase finantsraamistiku juhtimissuunda, sealhulgas konkurentsivõime koordineerimise töövahendit, võiks programmist „Euroopa horisont“ ja Euroopa Konkurentsivõime Fondist rahastada teadusuuringute ja innovatsiooni, tutvustustegevuse, arendamise ja kasutuselevõtu ahela järjepidevust. Selles tuleks ELi ja liikmesriikide, avaliku ja erasektori jõupingutused ja rahastus suunata suure teaduskomponendiga *moonshot*-projektidele, mis aitaks luua kogu ELi jaoks väärtust ja strateegilist autonoomiat (vt näited allpool).

Võimalikud *moonshot*-projektid:

- investeerimine Euroopa Tuumauuringute Organisatsiooni (CERN) tuleviku ringkiirendisse (Future Circular Collider, FCC) koos teiste organisatsiooni kuuluvate riikidega. Eesmärk on säilitada Euroopa juhtpositsioon osakestefüüsika uuringutes.

Rahalised vahendid (kuni 20 % kogukuludest) võiks tulla programmist „Euroopa horisont“;

- aruka ja keskkonnahoidliku lennunduse ning Euroopa juhtpositsiooni arendamine järgmise põlvkonna süsinikuvabade õhusõidukite ja automatiseeritud lennujuhtimise valdkonnas: see eeldaks partnerlust tööstusega ning suurt teaduslikku ja insenertehnilist võimekust, mida toetataks programmist „Euroopa horisont“, kuid ka Konkurentsivõime Fondi suurt tööstusliku kasutuselevõtu komponenti;
- tuleviku kvantarvuti ehitamine: Euroopa oleks esimene maailmajagu, kus kvantarvutus on täielikult integreeritud igapäevaellu, selle kasutusala ulatuksid personaalmeditsiinist kuni kliima modelleerimiseni ning aitaksid 450 miljoni kodaniku jaoks leida lahendusi varem võimatuna tundunud probleemidele;
- maailma järgmise põlvkonna tehisintellekti arendamine ja rakendamine: selle arendajad, arendamises osalejad ja sihtrühm on Euroopa teadlased ja tööstus ning see aitab Euroopal ligi tõmmata (ja siin hoida) maailma kõige andekamaid spetsialiste. Järgmise põlvkonna tehisintellekt looks praegusest tehisintellekti lainest palju rohkem teaduslikke ja majanduslikke võimalusi ning seaks Euroopa juhtpositsioonile;
- kriitiliselt tähtsate teadusandmete suveräänsuse saavutamine Euroopas: Euroopast saaks maailma kõige usaldusväärsem koht teadusuuringute kriitiliselt tähtsate andmete hoidmiseks ning seeläbi oleks Euroopa teadlastel, ülikoolidel ja ettevõtetel ainulaadne konkurentsieelis pakiliste üleilmsete probleemide lahendamisel, alates kliimamuutustest kuni pandeemiateni;
- automatiseeritud transpordi ja liikuvuse arendamine Euroopas: suurendab transpordi ohutust ja liikluse tõhusust, vähendab heitkoguseid ja võimaldab kaasavamat transporti;
- investeerimine uuenduslikesse regeneratiivmeditsiini meetoditesse tervislikuma elu ja tugevama majanduse nimel: see aitaks ära kasutada Euroopa tiptasemel teadust ja regeneratiivmeditsiini alast asjatundlikkust ning tugevdaks märgatavalt Euroopa tervishoiusektorit ja annaks sellele parimad võimalused uuenduslike ravimeetodite pakkumiseks. Need ravimeetodid võivad aidata ravida haigusi, mille vastu praegu ravi puudub;
- rohepöörde toetamine tuumasünteesienergiaga: esimene turul müümiseks elektrit tootev tuumasünteesi-elektrijaam, mis suudaks toota ohutult, järjepidevalt ja usaldusväärset elektrit kodude, ettevõtete ja selliste energiamahukate tööstusharude jaoks, kus heidet on raske vähendada. Teaduslike, insenertehniliste ja tehnoloogiliste probleemide lahendamine, mis on vajalik, et „Euroopa oleks esimene, kes viib 2034. aastaks energiavõrku tuumasünteesienergiat“;
- kuu muutmine eurooplastele juurdepääsetavaks: kosmosemajanduses juhtpositsiooni saavutamiseks peab Euroopa arendama järgmise põlvkonna kosmosetranspordi- ja logistikalahendusi, mis oleksid võimelised saatma ja tagasi tooma väga suuri kaubakoormaid ning täiustatud kosmoserobotikat, et võimaldada 2040. aastaks kosmoseressursside uurimist ja kasutamist;
- ELis vee nullsaaste eesmärgi poole liikumine: veekerksus eeldab tõeliselt aruka veekasutusega majanduse väljakujundamist, nii et kõigile oleks tagatud piisavad, puhtad ja taskukohased joogivesi ja sanitaaringimused igal ajal, sealhulgas kriisides ja äärmuslikes kliimatingimustes. Selleks on vaja stimuleerida murrangulist innovatsiooni ja seda, et turul võetaks omaks ja lõppkasutajad võtaksid laialdaselt

kasutusele näiteks kõrgetasemelise veepuhastustehnoloogia kahjulike saasteainete eemaldamiseks, veekasutuse tõhususe, vee kestlikku taaskasutust või asendamist võimaldava tehnoloogia ning looduspõhised lahendused ja magestamistehnoloogia, et tagada piisav ja puhas vesi tööstuslikuks ja koduseks kasutuseks, kaitsta ja taastada vee head kvaliteeti ja kättesaadavust ökosüsteemidele ning suurendada ELi tööstuse konkurentsivõimet;

- uue peatüki alustamine meie planeedi veealuse maailma avastamisel ja uurimisel, milleks tuleb arendada ja juhtida järgmise põlvkonna Euroopa ookeaniseiretehnoloogiat ja -võimekust ning need ühendada ja kindlustada: alates kosmoses ja õhus kasutatavatest lahendustest kuni ujukite, laevade ning veealuste droonide ja sõidukiteni. Selleks et tugevdada oma juhtpositsiooni maailmamerepoliitikas, vajab Euroopa strateegilist autonoomiat maailmamerega seotud kogu seiretaristu ja kõigi seireandmete ja teabeteenuste valdkonnas: alates maailmamere seisundi kaitsmisest ja taastamisest ning oma sinise majanduse konkurentsivõime ja kestlikkuse suurendamisest kuni merendusjulgeoleku ja -kaitse ning ELi ookeanidiplomaatia tugevdamiseni.

Koostöös Euroopa Konkurentsivõime Fondiga kasutatakse raamprogrammi meetmeid selleks, et lahendada turutõrkeid või mitteoptimaalseid investeerimisolukordi proportsionaalsel viisil ilma erasektori rahalisi vahendeid dubleerimata ega tõrjumata ning meetmetel peaks olema selge Euroopa lisaväärtus. Selle eesmärk on tagada raamprogrammi meetmete ja ELi riigiabi eeskirjade järjepidevus, hoides ära ebakohased konkurentsimoonutused siseturul.

Ettepanek on täielikult kooskõlas ka majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta protsessis kasutatava lähenemisviisiga, millega toetatakse struktuurireforme, et parandada riiklike teadus- ja innovatsioonisüsteemide kvaliteeti ja tõhusust kolmel tasandil: esiteks märkimisväärsete investeeringute kaudu teadus- ja tehnoloogilistesse teadusuuringutesse ja innovatsiooni; teiseks, muutes ettevõtluskeskkonna innovatsiooni soosivamaks ja vähem riskikartlikuks; ja kolmandaks, tagades et Euroopa kodanikele pakutakse tuge kiire ja mõnede jaoks turbulentsse ülemineku käigus, mille taganttõukajaks on innovatsioon, digitaliseerimine ja üleilmsed megatrendid, nagu näiteks tehisintellekt ja ringmajandus.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Programmi „Euroopa horisont“ aluseks on ELi toimimise lepingu jaotised „Tööstus“ ja „Teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine ning kosmos“ (artikli 173 lõige 3, artikli 182 lõige 1, artikkel 183 ja artikli 188 teine lõik) ning artikli 322 lõike 1 punkt a.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Liidul on ELi toimimise lepingu artikli 4 lõike 3 alusel selles valdkonnas jagatud (paralleelne) pädevus. Esiteks kõrvaldab ELi rahastus sidusrühmadevahelise ja piiriülese koostöö ja integratsiooni edendamise kaudu riiklikud tõkked ja loob kriitilise massi ühiste probleemide lahendamiseks. Teiseks suurendab EL turutõrgete ja mitteoptimaalsete investeerimistingimuste kõrvaldamise ning majandusliku mõju tekitamise kaudu majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust, võimendab erasektori vahendeid, meelitab ligi kapitali, suurendab tootlikkust kogu ELis ning toetab majanduslikult kasulikke projekte, mis muidu ei pruugi õnnestuda. See toetab ELi-ülel konkurentsi, mis võimaldab välja valida parimad teaduslikud ja uuenduslikud ideed kogu EList. Kolmandaks saab EL investeringute tugevama suunamise ja ressursside suurema

koondamise kaudu paremini lahendada kogu ELi hõlmavaid probleeme ning toetada ühiseid prioriteete, nagu digi- ja rohepööre.

See ELi tasandi lähenemisviis toetab murrangulist innovatsiooni ja strateegilisi eesmärke ning ületab liikmesriikide koordineerimist takistavad piirangud. Näiteks on järelsimulatsioonides hinnatud, et ilma teadusuuringutele ja taristutele aastakümnete jooksul antud ELi rahastamiseta oleks olulised uuendused, nagu mRNA-põhised COVID-19 vaktsiinid, loodud mitu kuud hiljem, mis oleks takistanud esmatahtsat kiiret turule laskmist ja seega kasu ühiskonnale.

- **Proportsionaalsus**

Liidu tasandi meetmed võimaldavad riikidevahelist koostööd ja ülemaailmset konkurentsi, et tagada parimate ettepanekute väljavalimine. See tõstab tipptaset ning tagab juhtivate teadusuuringute ja innovatsiooni nähtavuse, kuid toetab ka riikidevahelist liikuvust ja tõmbab ligi maailma kõige andekamaid inimesi. Liidu tasandi programmi raames on parimad võimalused tegeleda väga riskantse ja pikaajalise teadustöö ja innovatsiooniga, jagades sel viisil riski ning saavutades sellise ulatuse ja mastaabisäästu, mida muul viisil ei oleks võimalik saavutada. Otsitakse vastastikuseid seoseid riigisiseste algatustega, eelkõige innovatsiooni valdkonnas.

See võib võimendada avaliku ja erasektori lisainvesteeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, aidata kaasa Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna edasisele tugevdamisele ning kiirendada uuenduste äriotstarbelist kasutamist ja levitamist. Liidu tasandi programmidega on võimalik toetada ka poliitikakujundamist ja -eesmärke.

Kavandatud meetmed ei lähe kaugemale liidu eesmärkide saavutamiseks vajalikust.

- **Vahendi valik**

Teadusuuringute ja innovatsiooni pikaajalise ja alt-üles olemuse tõttu on vaja sõltumatut, integreeritud ja prognoositavat eraldiseisvat programmi, mis tagab õiged tingimused uute ideede tekkimiseks ja nende turule toomiseks. Lõhkuvate lahenduste võimaldamiseks on hädavajalik, et teadusuuringud ja innovatsioon oleksid sõltumatud ning rahastamine järjepidev. Kuigi programm „Euroopa horisont“ on tihedalt seotud Euroopa Konkurentsivõime Fondiga, on seega siiski säilitatud selle ELi toimimise lepingu artikli 182 kohane sõltumatu õiguslik alus ning kuvand ja positiivne rahvusvaheline maine, mis tuginevad selle pikaajalisele tõendatud edukale toimimisele tipptaseme, koostöö ja mõju usaldusväärse raamistikuna.

Õigusakt loob toetusesaajatele õigused ja kohustused ning on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liidu liikmesriikides ning teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammiga assotsieerunud riikides.

3. TAGASIVAATELISE HINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide tagasivaateline hindamine või toimivuse kontroll**

Kehtivate õigusaktide tagasivaateline hindamine ja toimivuse kontroll on vajalik, et järgmises teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis arendataks edasi seda, mis toimib, ja parandataks seda, mis ei toimi. Selline varasemate meetmete tulemuslikkuse, tõhususe ja sidususe hindamine annab kriitilise tähtsusega tõendeid, et kujundada paremat poliitikat, vähendada tarbetut regulatiivset koormust ning viia rahastamisvahendid kooskõlla muutuvate teaduslike, tehnoloogiliste ja ühiskondlike vajadustega. See aitab muuta teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi reageerimisvõimelisemaks, mõjukamaks ja tulevikukindlamaks.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

2028. aastal algava järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamise käigus korraldas Euroopa Komisjon avaliku konsultatsiooni, et koguda arvamusi konkurentsivõimet toetava ELi rahastuse kohta.

12. veebruarist kuni 7. maini 2025 toimunud avaliku konsultatsiooni raames saadi 2 034 vastust küsitlusele ja 462 seisukohadokumenti. Peale ettevõtjate, valitsusväliste organisatsioonide ja muude sidusrühmade võrgustike osalesid selles aktiivselt ka ELi kodanikud (26 %), akadeemilised ringkonnad (22 %) ja ametiasutused (13 %).

Enamik vastanutest, kel oli kogemusi programmiga „Euroopa horisont“, väljendas positiivset arvamust rahastamisprotsessi kohta, alates rahastamisvõimaluste kindlakstegemisest kuni taotlusvoorude asjakohasuse ja selguseni. Siiski tõid nad suurimate puudustena välja taotlemismenetluse ja üldise ajakava, rõhutades vajadust lihtsustamise, selguse ja suurema sidususe järele, et parandada juurdepääsetavust, eelkõige VKEde ja uute tulijate jaoks. Vastajad leidsid, et toetuse killustatus investeerimisprotsessis pärsib konkurentsivõimet, eelkõige seoses teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute vähesusega.

Avalikku konsultatsiooni täiendati nii tööstuse, teadusuuringute kui ka innovatsiooni valdkonna peamiste sidusrühmade sihipärase kaasamisega. Teadusuuringute ja innovatsiooni sidusrühmad on aidanud aktiivselt kujundada arutelu teadusuuringute ja innovatsiooni tulevase rolli üle ELi konkurentsivõimes, eriti pärast komisjoni poliitiliste suuniste avaldamist 2024. aasta juulis ja konkurentsivõime kompassi kasutuselevõttu 2025. aasta veebruaris.

- **Väliseksperdid**

Käesolev algatus tugineb kolmele peamisele välisaruandele: Mario Draghi aruanne ELi konkurentsivõime kohta, Enrico Letta aruanne ühtse turu tuleviku kohta ja komisjoni eksperdirühma aruanne programmi „Euroopa horisont“ vahehindamise kohta.

Kõigil kolmel aruandel on sarnane põhisõnum: oma konkurentsivõime, jõukuse, kestlikkuse ja julgeoleku kaitsmiseks **peab Euroopa uuendama, kohanema ja juhtima**. Nende kombineeritud analüüs annab tugeva analüütilise ja poliitilise aluse kavandatud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammile ning Euroopa Konkurentsivõime Fondi laiemale strateegilisele suunale.

- **Mõjuhinnang**

Käesolev ettepanek tugineb põhjalikule mõjuhinnangule Euroopa Konkurentsivõime Fondi kohta, mille alla kuulub 14 ELi konkurentsivõimet toetavat programmi.

Komisjoni poliitiliste suuniste kohaselt on järgmine mitmeaastane finantsraamistik sihipärasem, lihtsam ja mõjukam. Uue mitmeaastase finantsraamistiku ülesehitus erineb seega märgatavalt praegusest struktuurist. Arvestades seda uue mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamise eriolukorda puudus mõjuhinnangust mitu tähtsat elementi. Seetõttu otsustas õiguskontrollikomitee erandkorras esitada ilma märkusteta arvamuse.

Õiguskontrollikomitee märkis, et aruandes on märkimisväärseid puudujääke, mis puudutavad muu hulgas kohaldamisala ja juhtimist ning sidusust mitmeaastase finantsraamistiku muude osadega. Neid puudujääke on käsitletud nii Euroopa Konkurentsivõime Fondi kui ka programmi „Euroopa horisont“ käsitlevates seadusandlikes ettepanekutes.

Kooskõlas poliitilistes suunistes kirjeldatud vajadusega lihtsuse ja paindlikkuse, kiiruse ja strateegilise fookuse järele hinnati mõjuhinnangus kolme võimalust, mis mõjutavad ELi rahastamisstruktuuri, alates 14 konkurentsivõime programmi jätkamisest kuni nende koondamiseni Konkurentsivõime Fondiks:

A. jätkub praegune olukord, lisaks veidi koordineerimist;

- B. olemasolevate programmide koordineerimist tugevdatakse (ühtne reeglistik);
- C. programmid koondatakse ühe või kahe õigusakti alusel uude Euroopa Konkurentsivõime Fondi.

Programmide koondamist kahe õigusakti alusel, nagu pakuti variandis C, peeti parimaks poliitikavariandiks, mis säilitaks kaubamärgi „Euroopa horisont“ ja aitaks samal ajal täielikult kaasa Konkurentsivõime Fondi eesmärkide saavutamisele tänu kahe õigusakti eesmärkide, ülesehituse, haldamise ja eeskirjade integreerimisele. Samuti võimaldab see eraldiseisvat teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi, et kaitsta teadusuuringute ja innovatsiooni terviklikkust ning järgida ELi toimimise lepingu artikli 182 nõudeid. Seda seisukohta on väljendanud ka Euroopa Parlament, liikmesriigid ja praeguseks programmiga „Euroopa horisont“ assotsieerunud kolmandad riigid.

- **Lihtsustamine**

Lihtsustamine on komisjoni **üldine prioriteet**, mille eesmärk on vähendada koormust ja liigset keerukust ning soosida kiirust ja paindlikkust.

On ilmne, et lihtsustamiseks valitakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm, sest tegemist on liidu suurima eelarve otsese täitmise korras rakendatava programmiga. Toetusesaajate hüvanguks lihtsustatakse raamprogrammi muu hulgas järgmistel viisidel.

- **Lühendatakse tööprogrammi ja vähendatakse programmitöö ettekirjutusi:** vähendatakse temade üldarvu, lühendatakse temakirjeldusi ja viiakse miinimumini ühtainsat projekti puudutavate temade arv.
- **Vaikimisi avatud teemad:** vähendatakse ettekirjutusi ja taotlejatele antakse rohkem vabadust valida oodatud tulemuste saavutamiseks eri viise.
- **Tagatakse rahastamise järjepidevus ja rahastamisnõudeid lihtsustatakse veelgi:** teadus- ja innovatsioonimeetmetel ning innovatsioonimeetmetel ei tehta vahet, vaid kehtib kindel ühtne rahastamismäär kuni 100 %, välja arvatud siis, kui tegemist on muude tulunduslike õigussubjektidega kui VKEd, kellele kehtib rahastamismäär kuni 70 %. Rahastamismäärad on maksimaalsed ja neid saab vähendada, kui see on konkreetsete meetmete rakendamisel õigustatud.
- **Kasutatakse rohkem lihtsustatud kuluvõimalusi:** kui ei ole sätestatud teisiti, saab kindlasummaliste maksetega rahastamisest liidu toetuse peamine vorm, tuginedes programmi „Horisont 2020“ raames katseliselt kindlasummaliste maksetega rahastamisel saadud kogemustele ja sellise rahastamise laiemale kohaldamisele programmis „Euroopa horisont“. Kasutatakse ka muid lihtsustatud kuluvorme, sealhulgas personali ühikuhindasid. Nende lihtsustamismeetmete eesmärk on suurendada osalemist, eelkõige uute tulijate ja väiksemate üksuste hulgas, ning samal ajal säilitada usaldusväärne finantsjuhtimine ja -kontroll.

Nende enneolematute lihtsustamisalaste jõupingutustega kaasneb programmi „Euroopa horisont“ **kiirem rakendamine**, sest maksimaalset ajavahemikku taotluse esitamisest toetuse määramiseni vähendatakse seitsme kuuni. See on üks lähemaid ELi programmide toetuse väljamaksmise aegu ja väljamaksmine on kaks kuud kiirem kui finantsmääruses sätestatud maksimaalne toetuse väljamaksmise aeg.

Väga tähtis on, et nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu täidaksid võetud kohustust järgida seadusandlikus tavamenetluses lihtsustamis põhimõtet.

- **Põhiõigused**

Selles määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse põhimõtteid, mida on tunnustatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja muudes rahvusvahelistes inimõiguste konventsioonides, millega liikmesriigid ja liit on ühinenud.

4. MÕJU EELARVELE

Kõikide ettepanekute eelarve on esitatud jooksevhindades. Komisjon võib kulude-tulude analüüsi alusel jätkata programmi „Euroopa horisont“ rakendamisel rakendusametite kasutamist.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Käesoleva algatuse üle tehakse järelevalvet 2027. aasta järgse eelarve tulemusraamistikku kaudu, mida käsitletakse eraldi ettepanekus. Tulemusraamistikus on ette nähtud, et tuleb koostada raamprogrammi rakendusetapis rakendamisaruanne ning teha kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 34 lõikega 3 järelhindamine. Hindamine toimub kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega ja põhineb raamprogrammi eesmärkidega seotud näitajatel.

- **Muud ettepanekuga seotud horisontaalsed küsimused**

Raamprogrammi põhimõtted: raamprogramm edendab tulemuslikult Euroopa teadusruumi ning teadusuuringute ja innovatsiooni pakti väärtuseid ja põhimõtteid, milleks on eelkõige teadusuuringute ja innovatsiooni eetilisus ja usaldusväärsus, teadusuuringute vabadus, sooline võrdsus ja võrdsed võimalused, avatud teadus ning atraktiivse teadlaskarjääri ja teadurite liikuvuse soodustamine.

Jätkatakse **rahvusvahelise koostöö** tugevdamist, et aidata kaasa liidu konkurentsivõimele ja tipptasemele teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, ning tasakaalustatakse kolmandate riikide ja kolmandate riikide üksustega koostöö tegemisest tulenevaid riske ja eeliseid.

Väärindamine ja levitamine: liidu konkurentsivõime suurendamiseks ja kooskõlas komisjoni väärindamisstrateegiaga luuakse sihtotstarbelised toetusvahendid, et hõlbustada ja kiirendada väärindamist ning tagada, et teadusuuringute tulemused leiavad päriselt rakendust. See muudab avaliku sektori investeeringud teadusuuringutesse ja innovatsiooni uuteks turuvõimalusteks ning tekitab ühiskonna ja tööstuse jaoks käegakatsutavat väärtust.

Strateegilist juhtimist kooskõlastatakse Konkurentsivõime Fondi ja konkurentsivõime koordineerimise töövahendiga.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Programm „Euroopa horisont“ tugineb enam kui 40 aasta jooksul teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtud ELi investeeringute pärandile. Selle eesmärk on edendada teadust, kaitsta sõltumatust ja avatust kui põhiväärtusi, täiustada Euroopa suurepärase teadmusbasi ning suurendada ELi konkurentsivõimet. Selle ülesehitus on kavandatud suurema sidususe ja tulemuslikkuse huvides.

Tehakse ettepanek kasutada nelja sambaga struktuuri.

- **I sammad „Tipptasemel teadus“** aitab tugevdada ELi teadusbaasi, ligi tõmmata tipptalente, edendada tipptasemel teadusuuringuid Euroopas ja pakkuda parimal tasemel teadust ELi poliitika hüvanguks. Meetme „Vali Euroopa“ puhul on teadusuuringute tipptase ja liikuvus kesksel kohal Euroopa püüdluses olla maailma parim koht teadusuuringute tegemiseks. Seda arvestades kuuluvad selle samba alla:
 - Euroopa Teadusnõukogu (ERC): ERCd laiendatakse, et suurendada selle suutlikkust toetada eesliiniuuringuid, keskendudes tippteadlaste ja nende teadusrühmade rahastamisele;
 - Marie Skłodowska-Curie meetmed: nendega jätkatakse teadusalase koolituse ja karjääri arengu toetamist;
 - teadus ELi poliitika hüvanguks: Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) otsesed meetmed väljaspool tuumaenergiavaldkonda.
- **II sammad „Konkurentsivõime ja ühiskond“** toetab teadus- ja innovatsioonikoostööd suure ühiskondliku mõjuga valdkondades, keskendudes üleilmsete ühiskondlike väljakutsetega tegelemisele ja ELi konkurentsivõime suurendamisele. See sammad sarnaneb Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja selle nelja poliitikaohu sekkumisvaldkondade struktuuriga. See tagab ühtse toetuse kogu investeerimisprotsessi vältel. Lisaks käsitletakse uue programmi „Euroopa horisont“ ühes poliitikaohus alt üles suunatud teadusuuringuid, eelkõige sellistes üleilmsete ühiskondlike väljakutsete valdkonnas nagu ränne, desinformatsioon, demokraatia kaitse, tugevdamine ja edendamine, samuti sotsiaalsed ja majanduslikud muutused, kaasavad ühiskonnad ja sotsiaalne sidusus. Teaduskoostöö strateegilises kavandamises lähtutakse sisehindamissuutlikkusest ehk kujunemisjärgus tehnoloogia vaatluskeskusest, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) [XXX]* [Euroopa Konkurentsivõime Fond]¹. Raamprogrammi peamiseks vahendiks jäävad partnerlused ja need toimivad asjakohaste juhtimisprotsesside raames koostöös Euroopa Konkurentsivõime Fondiga. Tehakse ettepanek nende tegevust ja korraldust radikaalselt lihtsustada ja ühtlustada. Partnerlused võivad toimuda mitmes vormis: näiteks avaliku sektori kahe üksuse ja erasektori ühe üksuse vahelised, avaliku sektori sisesed või avaliku ja erasektori partnerlused.
- **III sammad „Innovatsioon“** toetab innovatsiooni Euroopas, keskendudes uute toodete, teenuste ja ärimudelite väljatöötamise soodustamisele. Sellesse sambasse kuuluvad:
 - Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC), kes toetab uuenduslikke idufirmasid ja VKEsid, keskendudes lõhkuva innovatsiooni ja ettevõtluse edendamisele. Selle tegevust laiendatakse järgmiselt:
 - Euroopa Innovatsiooninõukogu tegevusse tuuakse rohkem n-ö ARPA elemente, kus suure riskiga projekte toetatakse etappide kaupa või nende toetamine lõpetatakse, olenevalt nende potentsiaalset luua lõhkuvaid lahendusi, mida hindavad asjatundlikud programmijuhid. EIC jätkab võimaluste loomist, et tuua tehnoloogia ERC või teaduskoostöö projektidest EIC alla, et murrangulist tehnoloogiat kiiremini turustada ja laiendada;
 - DARPA-l põhinev lähenemisviis, mille eesmärk on toetada kaitsevaldkonna ja kahesuguse kasutusega tehnoloogia idufirmasid ning

¹ ELT C , , lk .

nende tegevust laiendada, tagades täieliku vastastikuse täiendavuse Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi, ELi kaitseinnovatsiooni kava (EUDIS) ja kosmoseettevõtluse algatuse (CASSINI) tegevusega;

- see annab enneolematu võimaluse toetada kahesuguse kasutusega kõrgtehnoloogia ja kaitsevaldkonna idu- ja kasvufirmasid, sealhulgas neid, keda peetakse strateegiliseks ning liidu ja selle liikmesriikide huvide seisukohast kriitiliselt tähtsaks ning kes vajavad sihipärasest otsetoetusest ega saa turult piisavat kapitali;
 - tihe koordineerimine ja koostöö Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharudega seoses probleemide määramisega;
 - olemasoleva süvatehnoloogia laiendamist rahastatakse idu- ja kasvufirmade strateegias välja kuulutatud Euroopa kasvufirmade fondi raames kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus kokku lepitud tingimustel. Tulevikus rahastatakse kõiki kasvufirmasid Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames;
- innovatsiooni ökosüsteemid, sealhulgas tegevus teadmiste kolmnurga (kõrgharidus, teadusuuringud ja innovatsioon ning ettevõtlus) paremaks integreerimiseks kogu liidus.

II samba raames toimuva teaduskoostöö ning III samba idu- ja kasvufirmade toetuse vahel nähakse ette tihe koostöö, et tugevdada nõudlust idu- ja kasvufirmade toodete järele, viies nad kontakti Euroopa suureettevõtetega ning hõlbustades avaliku sektori hangetega seotud uuenduslike meetmete võtmist ELi ja riiklikul tasandil.

- **IV samm „Euroopa teadusruum“** toetab ühtse Euroopa teadusruumi arendamist, keskendudes tipptaseme, kaasatuse ja mõju edendamisele. Sellesse sambasse kuuluvad:
 - Euroopa teadusruumi poliitika: see komponent toetab Euroopa teadusruumi poliitika väljatöötamist, keskendudes tipptaseme, kaasatuse ja mõju edendamisele;
 - teadus- ja tehnoloogiataristu: see komponent toetab teadus- ja tehnoloogiataristu arendamist ja käitamist, sealhulgas esimest korda kapitalikulude toetamist;
 - osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine: komponent toetab teadus- ja innovatsioonisuutlikkuse arendamist kõigis Euroopa piirkondades.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse ajavahemikuks 2028–2034 teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“, sätestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2021/695

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 173 lõiget 3, artikli 182 lõiget 1, artiklit 183, artikli 188 teist lõiku ning artikli 322 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust⁽¹⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu üks eesmärk on tugevdada oma teaduslikke ja tehnoloogilisi aluseid, tugevdades Euroopa teadusruumi, kus teadlased, teaduslikud teadmised ja tehnoloogia vabalt liiguvad, ja toetades liidu, kaasa arvatud selle tööstussektori konkurentsivõime arengut, samal ajal edendades kõiki teadus- ja innovatsioonitegevusi, et vastata liidu strateegilistele prioriteetidele ja täita kohustused, mille lõppeesmärk on edendada rahu, liidu väärtusi ja oma rahvaste hüvangut.
- (2) Selleks et saavutada teaduslik, tehnoloogiline, majanduslik, keskkondlik ja ühiskondlik mõju ning maksimeerida liidu teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute lisaväärtust, peaks liit investeerima teadusuuringutesse ja innovatsiooni teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ ajavahemikuks 2028–2034 (edaspidi „raamprogramm“) kaudu, mis peaks tugevdama konkurentsivõime ja vastupanuvõimet, kestlikkust, tehnoloogilist juhtpositsiooni ja sotsiaalset sidusust.
- (3) Raamprogramm peaks olema tihedalt seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX]* [Euroopa Konkurentsivõime Fond],⁴ seades teadusuuringud ja innovatsiooni liidu majanduse ja investeerimisstrateegia keskmesse.
- (4) Lisaks peaks liidu eesmärk olema kaotada meeste ja naiste ebavõrdsus, edendada nende võrdõiguslikkust ning võidelda diskrimineerimise vastu kooskõlas Euroopa Liidu

² ELT C , , lk .

³ ELT C , , lk .

⁴ ELT C , , lk .

toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklitega 8 ja 10 ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.

- (5) Kiiresti muutuvast majanduslikus, sotsiaalses ja geopoliitilises keskkonnas on hiljutised kogemused näidanud vajadust paindlikuma mitmeaastase finantsraamistiku ja selle alla kuuluvate liidu rahastamisprogrammide järele. Sellel eesmärgil ja kooskõlas raamprogrammi eesmärkidega tuleks rahastamisel nõuetekohaselt arvesse võtta muutuvaid poliitilisi vajadusi ja liidu prioriteete, mis on kindlaks määratud komisjoni avaldatud asjakohastes dokumentides, Euroopa Parlamendi resolutsioonides ja nõukogu järeldustes, ning tagada samal ajal eelarve täitmise piisav prognoositavus.
- (6) Raamprogrammi osalus- ja levitamiseeskirjade eesmärk on veelgi lihtsustada juurdepääsu, suurendada avatust ja maksimeerida liidupoolse rahastamise mõju.
- (7) Raamprogramm peaks aitama suurendada avaliku ja erasektori investeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni liikmesriikides ning aitama seeläbi saavutada üldise investeerimiseesmärgi, et vähemalt 3 % liidu sisemajanduse koguproduktist (SKPst) investeeritakse teadus- ja arendustegevusse. Liikmesriikide investeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni tuleks hinnata liidu majandus-, eelarve-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika koordineerimise raamistiku, s.o Euroopa poolaasta protsessi abil. Eesmärgi saavutamiseks peaksid liikmesriigid ja erasektor täiendama raamprogrammi omapoolsete tõhustatud investeringutega teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni. Liit on teinud järjepidevaid edusamme teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeringute suurendamisel, kuid on teistest maailma liidritest maha jäänud. Eespool nimetatud 3 % eesmärgiga, mis püstitati enam kui kakskümmend aastat tagasi, tunnistati teadus- ja arendustegevuse tähtsust teadmispõhise ühiskonna alusena. Kuigi see eesmärk innustas eri liikmesriike seadma oma teadus- ja arendustegevuse intensiivsuse eesmärgi, esineb endiselt märkimisväärseid erinevusi, sest ainult üksikud liikmesriigid on oma investeerimiseesmärgid saavutanud või ületanud.
- (8) Nagu programmis „Euroopa Horisont“, tuleks tehnoloogiauringute, tootearenduse ja tutvustamistegevuse meetmete liigitamisel ning taotlusvoorus osalemise kutsetes esitatud meetmete liikide määratlustes edaspidigi arvesse võtta tehnoloogilise valmiduse taset käsitlevaid OECD määratlusi. Toetusi ei tohiks anda tehnoloogilise valmiduse taset 8 ületavatele meetmetele. Osa „Konkurentsivõime ja ühiskond“ raames esitatud konkreetsete valdkondade tööprogrammid peaksid võimaldama anda toetusi toodete suuremahulise valideerimise ja turuleviimise jaoks.
- (9) Eelarve osi peaks olema võimalik täita Euroopa partnerluste kaudu koos teiste avaliku ja erasektori üksustega, kui see on poliitikaeesmärkide saavutamiseks kõige tulemuslikum rakendusvorm. Euroopa partnerlused tuleks luua siis, kui liidu tihe kaasamine on vajalik, ning need peaksid tagama liidule asjakohase hääleõiguse ja teised partnerid peaksid tagama piisavad kaasinvesteringud liidupoolse rahastamise võimendamiseks. Sünergia ja tõhususe soodustamiseks on vaja tagada ühtlustatud eeskirjad. Seetõttu tuleks luua piiratud arvu Euroopa partnerluste strateegiline ja sidus portfell.
- (10) Euroopa partnerlused (sealhulgas ühissettevõtete vormis) kui oluline vahend tööstuse kaasamiseks ning teadus- ja innovatsioonikoostöösse investeerimiseks peaksid aitama kaasa Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharude konkreetsete poliitikaeesmärkide saavutamisele ning neid tuleks vajaduse korral nende eesmärkide saavutamiseks sellest fondist toetada.

- (11) Määrusega (EL) 2021/695 loodud ELi missioonid peaksid võimaldama avaldada ühiskonnale ümberkujundavat ja süsteemset mõju, edendades valdkonna-, sektori-, poliitika- ja piiriülest koostööd. Nad peaksid tuginema teadusuuringutele ja innovatsioonile, et arendada nende kaugeleulatuvate eesmärkide saavutamiseks vajalikke murrangulisi tehnoloogialahendusi, teenuseid ja tooteid ning sotsiaalseid uuendusi. ELi missioonid omakorda peaksid kiirendama uuenduslike lahenduste väljatöötamist, laiendamist ja kasutuselevõttu ning aitama luua juhtivaid turge uutele toodetele ja teenustele. Raamprogrammist tuleks rahastada missioonide teadus- ja innovatsioonitegevust, samas kui kasutuselevõtt ja laiendamine peaks toimuma muude ELi programmide ja riikliku rahastamise kaudu.
- (12) Uue Euroopa Bauhausi rahastu, mis põhineb programmi „Euroopa horisont“ strateegiakaval aastateks 2025–2027,⁵ on mitmeaastane rahastamisvahend, mille eesmärk on kiirendada naabruskondade ümberkujundamist kestliku ja kaasava disaini kaudu. Selle teadusuuringute ja innovatsiooni komponenti tuleks rahastada programmist „Euroopa horisont“, selle kasutuselevõtu komponenti aga tuleks rakendada muude ELi programmide ja riikliku rahastamise kaudu.
- (13) Euroopa Teadusnõukogu (ERC) peaks pakkuma atraktiivset ja paindlikku rahastamist, et võimaldada seeläbi andekatel ja loova mõtlemisega teadlastel uurida kõige paljutöötavamaid teemasid teaduse eesliinil, pöörates teadlikult tähelepanu karjääri alustavate teadlaste toetamisele. Selline pühendumine teadlaste algatatud uuringutele, mis valitakse välja kogu liitu hõlmavas konkurentsivõimses üksnes tipptaseme kriteeriumi alusel ja on avatud talentidele olenemata rahvusest või päritolust, on äärmiselt tähtis, et tõmmata ligi maailma helgemaid päid ning muuta Euroopa maailma juhtivaks teadus- ja innovatsioonikeskuseks.
- (14) Teadmispõhises maailmamajanduses peaks liidu pikaajaline konkurentsivõime, tehnoloogiline juhtpositsioon ja üleilmsete probleemide lahendamise võime olenema eelkõige liidu suutlikkusest arendada, ligi meelitada ja siin hoida kõrge kvalifikatsiooniga ja rahvusvaheliste kontaktidega teadusvaldkonna tööjõudu. Strateegilised investeeringud tippteadlastesse, nende koolitamisse, liikuvusse ja karjääriväljavaadetes nii akadeemilistes ringkondades kui ka väljaspool neid on vajalik innovatsiooni, majandusliku vastupanuvõime ja taastuvuse ning ühiskondliku heaolu säilitamiseks. Kooskõlas Euroopa teadlaste harta põhimõtetega on selle eesmärgi saavutamisel tähtis osa Marie Skłodowska-Curie meetmel. Raamprogramm peaks tugevdama sidemeid ülikoolide ja innovatsiooni ökosüsteemide, sealhulgas erasektori vahel. See peaks võimaldama Euroopa teadusruumi väljakujundamist, mille jaoks tuleks muu hulgas välja arendada Euroopa kõrgharidussektori suutlikkus konkureerida üleilmsete partneritega koostöö, talentide toetamise ja ligitõmbamise ning suuremate erainvesteeringute võimendamise kaudu, ning seda tuleks teha muu hulgas kõrgharidusalgatuste, näiteks Euroopa ülikoolide liidu abil, koostöös programmiga „Erasmus+“ ning kooskõlas käesoleva määruse eesmärkide ja meetmetega.
- (15) Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) peaks stimuleerima süvatehnoloogia turgu loovat innovatsiooni. Ta peaks need süvatehnoloogia uuendused oma vahenditega kindlaks tegema, neid arendama ja need kasutusele võtma. Sidusa ja lihtsustatud toetuse andmise kaudu peaks EIC täitma tühimiku, kus murranguline tehnoloogia ja süvatehnoloogia innovatsioon ei saa avalikku toetust ega erainvesteeringuid. EIC peaks oma vahenditega püüdma sillutada, integreerida ja kiirendada novaatorite teekonda teadusuuringutest turustamiseni ning võimaldama liidule kujunemisjärgus tehnoloogiavaldkondades

⁵ Komisjoni 20. märtsi 2024. aasta otsus C(2024)1741.

juhtivaid ettevõtteid, et liit võiks saavutada oma sotsiaalsed ja majanduslikud eesmärgid ning vältida sõltuvust teistest piirkondadest. EIC peaks toetama suure riski ja suure potentsiaaliga uuendusi ja ettevõtteid, millega on seotud sellised tehnoloogilised, teaduslikud, finants-, juhtimis- või tururiskid, mille tõttu neid ei peeta veel täielikult pangakõlblikeks ja nad ei saa kokku vajalikul tasemel investeringuid, et olla turul tegutsedes maailmas konkurentsivõimeline. Selleks tuleks kasutada nii avatud (alt-üles) kui ka probleemipõhist lähenemisviisi tihedas koostöös ja koostöimes Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja selle poliitikaharudega. See peaks hõlmama DARPA-laadset lähenemisviisi, mille eesmärk on toetada kaitsevaldkonna ja kahesuguse kasutusega tehnoloogia idufirmasid ning nende tegevust laiendada, tagades täieliku vastastikuse täiendavuse Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi, ELi kaitseinnovatsiooni kava (EUDIS) ja kosmoseettevõtluse algatuse (CASSINI) tegevusega. Rakendamine peaks toimuma tihedas koostöimes ja kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondiga.

- (16) Idu- ja kasvufirmade strateegias välja kuulutatud Euroopa kasvufirmade fondist süvatehnoloogia laiendamise rahastamine, mida tehti juba käesoleva määruse jõustumise ajal, peaks toimuma mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027 kokku lepitud tingimustel. Kogu kasvufirmade rahastamine mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 raames peaks toimuma Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames.
- (17) Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC) peaks jätkuvalt pakkuma liidu poliitikale sõltumatuid teaduslikke tõendeid ja tehnilist abi kogu poliitikatsükli vältel. JRC otsemeetmeid tuleks rakendada paindlikul, tõhusal ja läbipaistval viisil, võttes arvesse liidu poliitika vajadusi ja JRC kasutajate asjakohaseid vajadusi ning tagades liidu finantshuvide kaitse. JRC peaks jätkama täiendavate vahendite loomist, mida ta võib kasutada oma teadusliku ja tehnilise tegevuse toetamiseks.
- (18) Raamprogramm peaks tagama, et tulemuslikult edendatakse ja kaitstakse Euroopa teadusruumi ning teadusuuringute ja innovatsiooni pakti⁶ väärtuseid ja põhimõtteid, milleks on eelkõige teadusuuringute ja innovatsiooni eetilised ja usaldusväärsus, teadusuuringute vabadus, teadus poliitika hüvanguks, sooline võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused, mittediskrimineerimine, avatud teadus ning atraktiivse teadlaskarjääri ja teadurite liikuvuse soodustamine. Eelkõige tuleks raamprogrammiga tagada kõikide jaoks võrdsete võimaluste tegelik soodustamine ning soolise võrdõiguslikkuse loomine kõigisse valdkondadesse, sealhulgas soolise mõõtme rakendamine teadusuuringutes ja innovatsioonis. Selle eesmärk peaks olema tegeleda soolise tasakaalustamatuse põhjustega. Erilist tähelepanu tuleks pöörata võimalikult suure soolise tasakaalu tagamisele hindamiskomisjonides ja muudes asjaomastes nõuandeorganites, nt nõukogudes ja eksperdirühmades.
- (19) Raamprogramm peaks toetama Euroopa teadus- ja tehnoloogiataristuid tipptasemel teaduse ja tehnoloogia innustamisel ning tööstuse konkurentsivõime suurendamisel, toetades teadusuuringute ja innovatsiooni tsükli järjepidevust alates alusuuringutest kuni rakendusuuringuteni ning ühiskonnas ja turul kasutuselevõtmiseni.
- (20) Raamprogrammiga tuleks rakendada konkreetseid meetmeid, et toetada suutlikkuse suurendamist osaluse laiendamise meetmega liitunud riikides ja tugevdada koostöösidemeid kogu liidus, suurendades teadus- ja innovatsioonisuutlikkust osaluse laiendamise meetmega liitunud riikides ja üleminekuriiikides, mis muudab Euroopa

⁶ Nõukogu 26. novembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/2122, mis käsitleb Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti (ELT L 431, 2.12.2021, lk 1 ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

teadus- ja innovatsioonisüsteemi sidusamaks ja integreeritumaks ning aitab saavutada eesmärki investeerida vähemalt 3 % SKPst teadus- ja arendustegevusse. Aastatel 2021–2027 rahastamiskõlblikud liikmesriigid tuleks kogu raamprogrammi kestuse ajaks jagada kahte rühma, lähtudes innovatsiooni tulemustabeli indeksist ja suhtelisest rahalisest tasuvusest kogurahvatulu kohta ning tuginedes järgmistele kriteeriumidele: i) üleminekuriigid – innovatsiooni tulemustabeli indeks (2023–2025) on üle 75 % liidu keskmisest ja programmi „Euroopa horisont“ raames on suhteline rahaline tasuvus kogurahvatulu kohta (2021–2025) positiivne; ii) osaluse laiendamise meetmega liitunud riigid – kõik teised liikmesriigid, kes on aastatel 2021–2027 rahastamiskõlblikud.

- (21) Arvestades rahvusvahelisest koostööst saadavat kasu muu hulgas ühiste tehnoloogiliste, majanduslike, keskkonna- ja ühiskonnaprobleemide lahendamisel, tuleks raamprogrammis soosida koostööd kolmandate riikidega. Rahvusvahelise koostööga tuleks püüda tugevdada liidu teadusuuringute ja innovatsiooni konkurentsivõimet ja tipptaset, sealhulgas liidu suutlikkust meelitada ligi ja siin hoida maailma kõige andekamaid spetsialiste. Lähenemisviisi keskmes peaksid olema geopoliitilised kaalutlused, sealhulgas majandusjulgeolek, ning tuleks kaaluda eri tasemetel koostööd, võttes aluseks üldise hinnangu selle kohta, millist kasu liit võiks sellest oma prioriteetide käsitlemisel ja üleilmsete probleemide lahendamisel saada, kusjuures samal ajal peaksid olema kaitstud liidu väärtused ja huvid. Kõige ulatuslikum koostöövorm peaks jätkuvalt olema assotsieerumine kogu raamprogrammiga või selle osadega. EIC kaitsealase tegevuse puhul peaksid rahastamiskõlblikud olema vaid üksused, mis on asutatud Euroopa Konkurentsivõime Fondiga ühinenud kolmandates riikides. Raamprogrammist võib toetada naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames rahastatavat tegevust, tingimusel et see vastab käesoleva määruse eeskirjadele ja eesmärkidele kooskõlas sünergiat käsitlevate normidega.
- (22) Selleks et tugevdada liidu strateegilist autonoomiat ja tagada pikaajaline kestlik majanduskasv, on vaja tugevdada liidu ülemaailmset konkurentsivõimet ning kaitsta samal ajal liidu strateegilisi varasid ja huve, nagu on sedastatud Euroopa majandusjulgeoleku strateegias⁷. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 136, mida täiendab määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] artikkel 10, edendatakse liidu konkurentsivõimet ja kaitstakse liidu majandusjulgeolekut. Nende sätete kohaldamine raamprogrammi puhul peaks tagama asjakohase õigusraamistiku, mis võimaldab vajaduse korral kehtestada väljavalimismenetluste jaoks eritingimused, millega edendatakse teadusuuringutest ajendatud konkurentsivõimet ning kaitstakse liidu huve ja strateegilist autonoomiat, sealhulgas meetmed, mille eesmärk on piirata osalemist või kaitsta tulemusi ning tagada sidusus ja kooskõla Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharude erieeskirjadega. Vajaduse korral tuleks kohaldada riskipõhist lähenemisviisi, tagamaks, et teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud riske tehtaks kindlaks, hinnataks ja käsitletaks proportsionaalsete ja tulemuslike meetmete abil⁸. Vastavalt finantsmääruse artiklile 136 tuleks suure riskiga teenuseosutajate suhtes julgeolekukaalutlustel kohaldada rahastamiskõlblikkuse piiranguid.
- (23) Arvestades looduslike ohtude, tervisealaste hädaolukordade, tehnikaga seotud õnnetusjuhtumite, muutuvate julgeolekuohtude ja muude häiretega seotud riskide suurenemist, on vajalik suurendada liidu ja liikmesriikide suutlikkust kriise ja katastroofe ennetada, nendeks valmistuda ja neile reageerida. Kooskõlas ELi

⁷ Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „Euroopa majandusjulgeoleku strateegia“ (JOIN(2023) 20 final, 20.6.2023).

⁸ Nõukogu 23. mai 2024. aasta soovitus, mis käsitleb teadusjulgeoleku suurendamist, C/2024/3510.

- kriisivalmiduse strateegia eesmärkidega tuleks raamprogrammiga toetada katastroofiohu juhtimist ja kriiside ohjamist tugevdavaid teadusuuringuid, investeerida kliimakerksusesse, suurendada elutähtsate ühiskondlike funktsioonide vastupanuvõimet ning muuta liit vastupanuvõimelisemaks, turvalisemaks ja ettevalmistatumaks.
- (24) Tegevus peaks kajastama elurikkuse järsu vähenemise vastu võitlemise tähtsust ning aitama kaasa looduse, ökosüsteemide ja nende teenuste säilitamisele ja taastamisele. Tegevusse keskkonnateaduse integreerimine on vajalik selleks, et vältida keskkonna kahjustamist, säilitada puhas keskkond ja taastada ökosüsteemide hea seisund.
- (25) Raamprogrammis tunnistatakse, et kliimamuutused on üks suurimaid üleilmseid ühiskondlikke väljakutseid ning et kliimameetmed on tööstuse konkurentsivõimet suurendav tegur. Tegevus peaks kajastama kliimamuutustega tegelemise tähtsust kooskõlas liidu kohustusega rakendada Pariisi kliimakokkulepet.
- (26) Raamprogrammi rakendamist on hädavajalik lihtsustada, et see oleks juurdepääsetav ja tõhus, ning eelkõige tuleks selleks vähendada toetusesaajate halduskoormust ja viia miinimumini vigade tegemise oht. Selleks peaks raamprogrammis kasutama liidupoolse rahastamise peamise vormina kindlasummalisi makseid. Edendades eelmistes raamprogrammides tehtud jõupingutusi ühtlustada rahastamiseskirju ja viia vead miinimumini, tuleks veelgi lihtsustada ka personalikulude hüvitamist, kasutades personali ühikuhindasid, mis vähendab osalejate jaoks keerukust ja hõlbustab aruandlust.
- (27) Selleks et võtta arvesse eripäraseid korralduslikke struktuure, mida esineb eelkõige teadus- ja innovatsioonitegevuse puhul, peaks olema võimalik deklareerida kolmandate isikute mitterahalist osalust rahastamiskõlblike kuludena. Tulemuste väärimise stimuleerimiseks tuleks selgitada, et seda ei tohiks käsitada meetme tulemusel tekkinud tuluna.
- (28) Selleks et tugevdada liidu konkurentsivõimet ning maksimeerida tulemuste üldist kasutuselevõttu, peaksid tulemusi omavad toetusesaajad haldama oma tulemusi kooskõlas neile käesoleva määrusega kehtestatud väärimise ja levitamise kohustustega. Neid kohustusi võib tööprogrammis, taotlusvoorus osalemise kutse tingimustes või toetuslepingus vajaduse korral kohandada, tuginedes poliitilistele kaalutlustele, sealhulgas majandusjulgeolekuga seotud kaalutlustele, kuid need peaksid siiski hõlmama nõudeid tulemusi kaitsta, anda neile juurdepääs, neid väärimada ja teha need asjakohasel ja põhjendatud juhul avalikuks, sealhulgas kasutades avatud teaduse tavasid. Väärimise hõlbustamiseks ja kiirendamiseks tuleks kasutusele võtta abivahendid kooskõlas komisjoni väärimisstrateegiaga, mis on välja töötatud Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames, ning tagada strateegia III peatükis sätestatud toetus ja teenused.
- (29) Toetusmeetmed on vajalikud innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamiseks ja paremaks ühendamiseks. Sellised meetmed peaksid toetama organisatsioone ja novaatoreid, et luua konkurentsivõimelisi, tugevaid ja ühendatud innovatsiooni ökosüsteeme ning parandada raamtingimusi koostöö ja teadmiste vahetamise kaudu. Need peaksid aitama ühendada riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ökosüsteeme tänu ühtsel turul selliste tökete kõrvaldamisele nagu turu killustatus, piiratud juurdepääs kapitalile, killustatud riiklikud kapitaliturud, innovatsiooni aeglane kasutuselevõtt ja innovatsioonihangete alakasutamine.
- (30) Käesoleva määruse alusel toetatavad meetmed peaksid kiirendama või suurendama investeeringuid, aidates kõrvaldada turutõrked või lahendada mitteoptimaalseid

investeerimisolukordi proportsionaalsel viisil, vältida dubleerimist või väljatõrjumist ja stimuleerida erasektori rahastamist, ning need peaksid looma liidu lisaväärtust. Piiramata ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist riiklike vahendite suhtes, peaks see tagama ka kooskõla raamprogrammi meetmete ja riigiabi eeskirjade vahel, vältides seeläbi põhjendamatuid konkurentsimoonutusi siseturul.

- (31) Käesoleva määrusega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ (2028–2034) esialgne rahastamispakett.
- (32) Raamprogrammi suhtes kohaldatakse määrust (EL, Euratom) 2024/2509⁹. Selles on sätestatud liidu üldeelarve koostamise ja täitmise eeskirjad, sealhulgas eeskirjad toetuste, auhindade, mitterahaliste annetuste, hangete, eelarve kaudse täitmise, finantsabi, rahastamisvahendite ja eelarveliste tagatiste kohta.
- (33) Järjepidevuse tagamiseks tuleks raamprogrammi raames eelarvelist tagatist ja rahastamisvahendeid – sealhulgas juhul, kui neid kombineeritakse tagastamatute toetustega segarahastamistoimingute raames – rakendada kooskõlas finantsmääruse X jaotisega ning komisjoni poolt selle kohaldamiseks kehtestatud tehnilise korra ja tingimustega.
- (34) Kui raamprogrammi raames antakse liidu toetust eelarvelise tagatise või rahastamisvahendina (välja arvatud EIC alla kuuluvad rahastamisvahendid), sealhulgas juhul, kui seda kombineeritakse tagastamatu toetusega segarahastamistoimingute raames, tuleks sellist toetust anda üksnes Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kaudu kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kohaldatavate eeskirjadega.
- (35) Vastavalt määrusele (EL, Euratom) 2024/2509, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013¹⁰ ning nõukogu määrustele (EÜ, Euratom) nr 2988/95,¹¹ (Euratom, EÜ) nr 2185/96¹² ja (EL) 2017/1939¹³ tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ja pettuste ärahoidmist, avastamist, korrigeerimist ja uurimist, kaotatud, alusetult väljamakstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmist ja vajaduse korral halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige võib Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) kooskõlas määrustega (EL, Euratom) nr 883/2013 ja (Euratom, EÜ) nr 2185/96 korraldada juurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korrupsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Vastavalt määrusele (EL) 2017/1939 on Euroopa Prokuratuur pädev uurima pettusi ja muid õiguserikkumisi, mis mõjutavad liidu finantshuve, ja esitama nende kohta süüdistusi, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

¹¹ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuve kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

¹² Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramise eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

¹³ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

direktiiviga (EL) 2017/1371¹⁴. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuve kaitsel täielikult koostööd ja andma komisjonile, OLAFile, Euroopa Kontrollikoja ja vajaduse korral Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused.

- (36) Raamprogrammi tuleb rakendada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) XXX [tulemusraamistiku määrus], millega kehtestatakse eelarvekulude jälgimise eeskirjad ja eelarve tulemuslikkuse raamistik, sealhulgas eeskirjad, millega tagatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 33 lõike 2 punktis d osutatud põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ ja punktis f osutatud soolise võrdõiguslikkuse põhimõtte ning I lisa punktides 17.3, 20.4 ja 21.1 puuetega inimeste ligipääsu käsitlevate sätete ühtne kohaldamine ning kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I ja III lisas esitatud ligipääsetavusnõuetega liidu programmide ja meetmete tulemuslikkuse seire ja aruandluse eeskirjad, liidu rahastamisportaali loomise eeskirjad, programmide hindamise eeskirjad ning muud horisontaalsed sätted, mida kohaldatakse kõigi liidu programmide suhtes, näiteks need, mis käsitlevad teavet, teabevahetust ja nähtavust.
- (37) Vastavalt nõukogu otsuse (EL) 2021/1764¹⁵ artikli 85 lõikele 1 võivad ülemeremaades ja -territooriumidel asuvad isikud ja üksused saada rahastust vastavalt programmi eeskirjadele ja eesmärkidele ning vastavalt korrale, mida võidakse kohaldada asjaomase ülemeremaa või -territooriumiga seotud liikmesriigi suhtes.
- (38) Raamprogrammiga asendatakse määrusega (EL) 2021/695 loodud programm „Euroopa horisont“. Seepärast tuleks määrus (EL) 2021/695 kehtetuks tunnistada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I jaotis. Teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ (edaspidi „raamprogramm“) mitmeaastase finantsraamistiku kehtivusajaks 2028–2034, sätestatakse eeskirjad raamprogrammi raames kaudsetes meetmetes osalemiseks ja tulemuste levitamiseks ning määratakse kindlaks raamistik, mille alusel liit toetab teadus- ja innovatsioonitegevust samal ajavahemikul. Selles

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

¹⁵ Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta otsus (EL) 2021/1764, ülemeremaa ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta, sealhulgas ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (otsus ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta) (ELT L 355, 7.10.2021, lk 6–134).

sätetatakse ka raamprogrammi eesmärgid ja eelarve samaks ajavahemikuks, liidupoolse rahastamise vormid ja sellise rahastamise eeskirjad.

2. Raamprogrammi rakendatakse:
 - (a) nõukogu otsusega XX loodud eriprogrammiga, mis hõlmab Euroopa Konkurentsivõime Fondi määruses sätestatud poliitikaharude teaduskoostööd;
 - (b) määrusega (EL) [XXX] [Euroopa Konkurentsivõime Fond] loodud kaitseuringute eriprogrammiga.
3. Käesolevat määrust ei kohaldata lõike 2 punktis b osutatud kaitseuringute eriprogrammi suhtes. Selle eriprogrammi raames elluviidava ja määruses (EL) [XXX] [Euroopa Konkurentsivõime Fond] sätestatud tegevuse eesmärk on edendada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet, tõhusust ja innovatsioonisuutlikkust.
4. Käesoleva määruse mõisteid „programm „Euroopa horisont““, „raamprogramm“ ja „eriprogramm“ kasutatakse üksnes lõike 2 punktis a kirjeldatud eriprogrammiga seotud küsimustes, kui ei ole sätestatud teisiti.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „teadustaristu“ – struktuur, mis pakub ressursse ja teenuseid teadusuuringute tegemiseks ja innovatsiooni edendamiseks selle valdkondades;
- (2) „tehnoloogiataristu“ – rajatised, seadmed, võimekus ja vahendid, mis on vajalikud tehnoloogia väljatöötamiseks, katsetamiseks, laiendamiseks ja valideerimiseks alates konkurentsieelsetest rakendusuuringuteenustest kuni tutvustamise ja valideerimiseni;
- (3) „pangakõlbmatu“ – õigussubjekt ei suuda veel ligi meelitada piisavaid investeeringuid, et oma äriplaan täielikult ellu viia ja rahvusvaheliselt konkureerida;
- (4) „segarahastamine“ – rahaline toetus, mida antakse Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) raames ja milles toetus on ühendatud investeeringuga;
- (5) „süvatehnoloogia“ – innovatsioon, mis võib pakkuda murrangulisi lahendusi ja mis põhineb teaduse, tehnoloogia ja inseneriteaduse tippasemel uuendustel;
- (6) „Euroopa partnerlus“ – algatus, milles liit koos era- ja/või avaliku sektori partneritega kohustuvad ühiselt toetama tegevusprogrammi väljatöötamist, rakendamist ja hindamist ning mille kulud jagunevad kõigi partnerite vahel;
- (7) „avatud juurdepääs“ – lõppkasutajale tasuta antud veebipõhine juurdepääs tulemustele;
- (8) „avatud teadus“ – lähenemisviis teaduslikule protsessile, mis hõlmab teadusuuringute varajast ja avatud jagamist, avatud juurdepääsu tulemustele ja nende vastutustundlikku haldamist, uurimistulemuste reprodutseeritavust tagavaid meetmeid ning kodanike ja lõppkasutajate kaasamist teadusuuringutesse ja innovatsiooni;
- (9) „kommertskasutusele eelnev hange“ – teadus- ja arendusteenuste avaliku või erasektori hange, mis hõlmab turutingimustel riski ja kasu jagamist ning konkurentsivõimelist arendustegevust etappides, kus hangitud teadus- ja

arendusteenused on selgelt eraldatud lõpptoodete kaubanduslike koguste kasutuselevõttust;

- (10) „uuendusliku lahenduse hange“ – avaliku või erasektori hange, mille puhul hankija tegutseb selliste uuenduslike kaupade ja teenuste turuletoojana, mis ei ole turgudel veel suures mahus kättesaadavad, ning mis võib hõlmata vastavustestimist;
- (11) „taustteave“ – kõik andmed, teadmised või kogu oskusteave mis tahes vormis või kujul, nii materiaalne kui immateriaalne, sealhulgas kõik õigused (nt intellektuaalomandi õigused), mis olid antud enne asjaomase meetmega ühinemist;
- (12) „väärindamine“ – tulemuste kasutamine muus kui asjaomase meetmega hõlmatud edasises tegevuses, muu hulgas kommertskasutus;
- (13) „rahvusvaheline Euroopa teadusasutus“ – rahvusvaheline organisatsioon, mille enamik liikmetest on liikmesriigid või assotsieerunud riigid ning mille peaeesmärk on edendada teadus- ja tehnoloogiakoostööd Euroopas;
- (14) „tulunduslik õigussubjekt“ – õigussubjekt, kellel õiguslikust vormist tulenevalt on kasumi taotlemise eesmärk või kellel on seadusest tulenev või muul alusel õiguslikult siduv eesmärk jagada kasumit oma aktsionäridele või üksikliikmetele;
- (15) „väike või keskmise suurusega ettevõtja“ või „VKE“ – mikro-, väike ja keskmise suurusega ettevõtja, nagu on määratletud komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹⁶ lisa artiklis 2;
- (16) „väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – komisjoni soovitus (EL) 2025/1099¹⁷ lisa punktis 2 määratletud ettevõtja;
- (17) „tulemused“ – asjaomase meetmega saavutatud materiaalne või immateriaalne tulem, näiteks andmed, teadmised või oskusteave, olenemata selle vormist ja laadist ning sellest, kas seda saab kaitsta või mitte, ning sellega seotud õigused, sealhulgas intellektuaalomandi õigused;
- (18) „ERC eesliiniuuringute meede“ – vastutava teadlase juhitud teadustegevus, mis hõlmab ka kontseptsiooni tõendamist Euroopa Teadusnõukogu (ERC) kaudu ning mida haldab üks või mitu toetusesaajat, kes saavad toetust ERC-lt;
- (19) „teadus- ja koolitusmeede“ – teadlaste oskuste, teadmiste ja karjäärivõimaluste täiendamise meede, mis suurendab riikide-, sektorite- või valdkondadevahelist liikuvust;
- (20) „koordineerimis- ja toetusmeede“ – meede, millega aidatakse täita raamprogrammi eesmärgi, v.a teadus- ja innovatsioonitegevus, mis toimub IV osa „Euroopa teadusruum“ komponendi „Osalise laiendamise ja tipp-teaduse levitamise“ raames; ning ilma teadustegevuse liidupoolse kaasrahastamiseta toimuv alt-üles koordineerimine, mis võimaldab liikmesriikide ja assotsieerunud riikide õigussubjektide omavahelist koostööd Euroopa teadusruumi tugevdamiseks;
- (21) „kaudsed meetmed“ – teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud tegevus, mida liit rahaliselt toetab ja mida viivad läbi osalejad;

¹⁶ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

¹⁷ Komisjoni 21. mai 2025. aasta soovitus (EL) 2025/1099, mis käsitleb väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate määratlust (ELT L, 28.5.2025, lk 1).

- (22) „otsesed meetmed“ – teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud tegevus, mida viib läbi komisjon Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) kaudu;
- (23) „innovatsiooni ökosüsteem“ – ökosüsteem, mis liidu tasandil ühendab organisatsioone, kelle funktsionaalne eesmärk on võimaldada tehnoloogia arendamist ja innovatsiooni ning mis hõlmab suhteid materiaalsete ressursside (nagu rahastamine, seadmed ja vahendid, sh teadus- ja tehnoloogiataristu), institutsionaalsete üksuste (nt kõrgharidusasutused ja tugiteenused, teadusuuringute ja tehnoloogia organisatsioonid, ettevõtjad, investorid, sh riskikapitali pakkujad, ja finantsvahendajad) ning riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitika kujundamise ja rahastamise üksuste vahel;
- (24) „teadmiste kolmnurk“ – võrgustike loomine haridusasutuste, teadusorganisatsioonide ja ettevõtjate vahel eesmärgiga luua innovatsiooni ökosüsteemid, mis toetavad innovatsiooni tegevusahela loomist, alates innovatsiooni tekkest kuni ettevõtlusalase hariduse, idufirmade rajamise ja kasvufirmade arendamiseni.

Artikkel 3

Raamprogrammi eesmärgid

1. Kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondi üld- ja erieesmärkidega tugevdab raamprogramm ELi konkurentsivõimet ning teaduslikku ja tehnoloogilist baasi ning käsitleb tiptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni abil ülemaailmseid probleeme.
2. Raamprogrammi erieesmärgid on järgmised:
 - luua kvaliteetseid teadmisi ja oskusi ning teadlastele atraktiivseid karjäärivõimalusi ning toetada Euroopa teadusruumi väljakujundamist;
 - suurendada kogu ELi hõlmavat ja rahvusvahelist teaduskoostööd ning teadmiste jagamist ja väärimist;
 - viia ELi, riiklikud ja piirkondlikud prioriteedid omavahel kooskõlla, et luua üleeuroopaline teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteem;
 - vähendada riiklike ja piirkondlike erinevusi teadus- ja innovatsioonisuutlikkuses, oskustes ja talentide alal, et tugevdada innovatsiooni ökosüsteeme;
 - parandada liidu positsiooni innovatsiooni valdkonnas, pöörates erilist tähelepanu strateegilistele tehnoloogialahendustele ja lõhkuvale innovatsioonile, hõlbustada uuenduslike lahenduste levitamist standardimistegevuse kaudu, et soodustada konkurentsivõimet ja tegeleda oluliste ühiskondlike väljakutsetega;
 - vähendada riske ja kaasata rohkem erasektori rahalisi vahendeid teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks, eelkõige süvatehnoloogia toetamiseks ning uuenduslike idufirmade ja VKEde tegevuse laiendamiseks;
 - aidata suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni liikmesriikides ning seeläbi saavutada teadus- ja arendustegevusse investeeritavate kogukulude eesmärk, milleks on vähemalt 3 % liidu sisemajanduse koguproduktist.

Artikkel 4

Raamprogrammi struktuur

3. Artikli 1 lõikes 2 osutatud eriprogrammiga seoses on raamprogrammil järgmised osad, mis aitavad kaasa artiklis 3 ning määruse (EL) XXX [Euroopa konkurentsivõime fond] poliitikaharudes sätestatud üld- ja erieesmärkide saavutamisele:
- (a) I osa „Tipptasemel teadus“, millel on eelkõige järgmised komponendid:
 - i) Euroopa Teadusnõukogu (ERC);
 - ii) Marie Skłodowska-Curie meetmed;
 - iii) teadus liidu poliitika hüvanguks: Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) otsesed meetmed väljaspool tuumaenergiavaldkonda;
 - (b) II osa „Konkurentsivõime ja ühiskond“, millel on eelkõige järgmised komponendid:
 - i) „Konkurentsivõime“, sealhulgas teadus- ja innovatsioonitegevus, mis toetab Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikavaldkondi, nagu:
 - (1) teadus- ja innovatsioonikoostöö Euroopa Konkurentsivõime Fondi IV peatüki „Üleminek puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamine“ raames;
 - (2) teadus- ja innovatsioonikoostöö Euroopa Konkurentsivõime Fondi V peatüki „Tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus ja biomajandus“ raames;
 - (3) teadus- ja innovatsioonikoostöö Euroopa Konkurentsivõime Fondi VI peatüki „Digitaalne juhtpositsioon“ raames;
 - (4) teadus- ja innovatsioonikoostöö Euroopa Konkurentsivõime Fondi VII peatüki „Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor“ raames;
 - ii) „Ühiskond“, sealhulgas teadus- ja innovatsioonitegevus, nagu:
 - (1) üleilmsed ühiskondlikud väljakutsed;
 - (2) ELi missioonid;
 - (3) uue Euroopa Bauhausi rahastu;
 - (c) III osa „Innovatsioon“, millel on eelkõige järgmised komponendid:
 - i) Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC);
 - ii) innovatsiooni ökosüsteemid, sealhulgas tegevus teadmiste kolmnurga (kõrgharidus, teadusuuringud ja innovatsioon ning ettevõtetus) paremaks integreerimiseks kogu liidus;
 - (d) IV osa „Euroopa teadusruum“, millel on eelkõige järgmised komponendid:
 - i) Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemi reformimine ja tõhustamine;
 - ii) teadus- ja tehnoloogiataristu;
 - iii) osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine.

Artikkel 5

Horisontaalsed põhimõtted

Raamprogramm:

- (a) tagab asjakohasel juhul multidistsiplinaarse lähenemisviisi ning näeb ette sotsiaal- ja humanitaarteaduste lõimimise raamprogrammi kõigisse komponentidesse, sh eraldi taotlusvoorus osalemise kutsed sotsiaal- ja humanitaarteadustega seotud teemade jaoks;
- (b) edendab teaduslikke teadmisi ning aitab luua teadlikku, tulemuslikku ja reageerimisvõimelist avalikku poliitikat kogu liidus ja mujal. Raamprogramm edendab aktiivselt avaliku sektori rahastatavate teadusuuringute tulemuste ja teaduslike tõendite kasutamist poliitikakujundamises kõigil tasanditel ning soodustab tugevamaid seoseid teadusuuringute, innovatsiooni ja tõendus põhise avaliku poliitika väljatöötamise vahel. See hõlmab selliste koostöömehhanismide, teadus- ja innovatsioonialgatuste ning teaduse ja poliitika sidemete toetamist, mis toovad kokku poliitikakujundajad ja teadusringkonnad, ning teadusuuringute tulemuste kasutamise hõlbustamist kõigil tasanditel tulevaste õigus- ja reguleerivate raamistike kujundamisel. Erilist tähelepanu pööratakse sellele, et teaduspõhine teave oleks poliitikakujundajatele ja kodanikele kättesaadav ja asjakohane, ning teadusuuringute tulemuste, poliitikaülevaadete ja soovitude tulemusliku kasutamise vahenditele;
- (c) soosib avatud teaduse tavade kasutamist, sealhulgas tagades avatud juurdepääsu tulemusi käsitlevatele eelretsenseeritud teadusväljaannetele, ning avatud juurdepääsu teadusandmetele ja muudele tulemustele, järgides põhimõtet „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“.

Artikkel 6

Eelarve

4. Raamprogrammi esialgne rahastamispakett ajavahemikuks 1. jaanuarist 2028 kuni 31. detsembrini 2034 on 175 002 000 000 eurot jooksevhindades.
5. Artikli 1 lõike 2 punktis a osutatud eriprogrammi jaoks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summa soovituslik jaotus on järgmine:
 - (a) 44 079 000 000 eurot I osale „Tiptasemel teadus“, millest 2 600 000 000 eurot JRC otsesetele meetmetele väljaspool tuumaenergiavaldkonda;
 - (b) 75 876 000 000 eurot II osale „Konkurentsivõime ja ühiskond“, millest:
 - i. 68 270 000 000 eurot komponendile „Konkurentsivõime“, millest 25 331 000 000 eurot on ette nähtud teadus- ja innovatsioonikoostööks Euroopa Konkurentsivõime Fondi IV peatüki „Üleminek puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamine“ raames;
 - 19 650 000 000 eurot on ette nähtud teadus- ja innovatsioonikoostööks Euroopa Konkurentsivõime Fondi V peatüki „Tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus ja biomajandus“ raames;

16 854 000 000 eurot on ette nähtud teadus- ja innovatsioonikoostööks Euroopa Konkurentsivõime Fondi VI peatüki „Digitaalne juhtpositsioon“ raames;

6 435 000 000 eurot on ette nähtud teadus- ja innovatsioonikoostööks Euroopa Konkurentsivõime Fondi VII peatüki „Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor“ raames;

ii. 7 606 000 000 eurot komponendile „Ühiskond“;

(c) 38 785 000 000 eurot III osale „Innovatsioon“;

(d) 16 262 000 000 eurot IV osale „Euroopa teadusruum“, millest 5 387 000 000 eurot osaluse laiendamiseks ja tippteaduse levitamiseks.

1. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summat ning artiklis 7 osutatud täiendavaid vahendeid võib kasutada ka raamprogrammi rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabi jaoks, näiteks ettevalmistus-, seire-, kontrolli-, auditi- ja hindamistegevuseks, infotehnoloogiasüsteemide ja -platvormide arendamiseks, teabe- ja kommunikatsioonitegevuseks, sh liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamiseks ning muuks tehniliseks ja haldusabiks või personaliga seotud kuludeks, mida komisjon raamprogrammi haldamisel kannab.
2. Kui see on vajalik, et hallata meetmeid, mis ei ole 31. detsembriks 2034 lõpule viidud, võib kanda liidu eelarvesse assigneeringuid ka pärast 2034. aastat, et katta vajalikud kulud ja hallata meetmeid, mis ei ole raamprogrammi lõpuks veel lõpule viidud.
3. Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel toimuvate meetmetega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastasteks osamakseteks mitmele aastale.

Artikkel 7

Täiendavad vahendid

1. Liikmesriigid, liidu institutsioonid, organid ja asutused, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused või muud kolmandad isikud võivad programmi täiendavalt rahaliselt või mitterahaliselt toetada. Täiendavat rahalist toetust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 2 punktide a, d või e või artikli 21 lõike 5 tähenduses.
2. Vahendeid, mis on liikmesriikidele eraldatud koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise raames, võib liikmesriikide palvel teha kättesaadavaks programmi jaoks. Komisjon haldab neid vahendeid otse või kaudselt kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga a või c. Need täiendavad käesoleva määruse artikli 6 lõikes 1 osutatud summat. Neid vahendeid kasutatakse asjaomaste liikmesriikide huvides. Kui komisjon ei ole võtnud eelarvet otse või kaudselt täites juriidilist kohustust programmi jaoks selliselt kättesaadavaks tehtud täiendavate summade osas, võib vastavad kulukohustustega sidumata summad asjaomase liikmesriigi taotlusel ühte või mitmesse vastavasse lähteprogrammi või nende õigusjärglasesse tagasi kanda.

Artikkel 8

Alternatiivne, kombineeritud ja kumulatiivne rahastamine

1. Programmi rakendatakse koostoimes muude liidu programmidega. Meede, mis on saanud liidu toetust mõnest teisest programmist, võib saada toetust ka raamprogrammi alusel. Vastava rahalise toetuse suhtes kohaldatakse liidu asjaomase programmi eeskirju või kõigi toetuste suhtes võib kohaldada ühtseid eeskirju ja võtta ühe juriidilise kohustuse. Kui liidu rahaline toetus põhineb rahastamiskõlblikel kuludel, ei tohi liidu eelarvest antav kumulatiivne toetus ületada meetme rahastamiskõblike kulude kogusummat ja selle võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitlevate dokumentidega.
2. Programmi kohaseid väljavalimismenetlusi võib korraldada eelarve otsese või kaudse täitmise raames ühiselt liikmesriikide, liidu institutsioonide, organite ja asutuste, kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide, rahvusvaheliste finantsasutuste või muude kolmandate isikutega, tingimusel et on tagatud liidu finantshuvide kaitse. Selliste menetluste suhtes kohaldatakse ühtseid eeskirju ja nendega kaasnevad ühtsed juriidilised kohustused. Selleks võivad ühise väljavalimismenetluse partnerid teha raamprogrammi jaoks kättesaadavaks vahendid kooskõlas käesoleva määruse artikliga 7 või delegeerida väljavalimismenetluse rakendamise partneritele, kui see on kohaldatav kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga c. Ühises väljavalimismenetluses võivad ühise väljavalimismenetluse partnerite esindajad olla ka määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõikes 3 osutatud hindamiskomisjoni liikmed.
3. Lisaks määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] artikli 8 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimuste kohaldamisele antakse käesoleva raamprogrammi raames konkurentsivõime määrgis ainult kvaliteetsetele meetmetele, mida ei ole eelarvepiirangute tõttu raamprogrammist rahastatud.
4. Liikmesriigid võivad konkurentsivõime määrgise saanud meetmeid rahastada.

Artikkel 9

Programmiga assotsieerunud kolmandad riigid

1. Programmis võivad täieliku või osalise assotsieerimise kaudu osaleda järgmised kolmandad riigid kooskõlas artiklis 3 sätestatud eesmärkidega ja kooskõlas asjaomaste rahvusvaheliste lepingutega või nende lepingute raames vastu võetud otsustega, mida nende riikide suhtes kohaldatakse:
 - (a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmed, kes on Euroopa Majanduspiirkonna liikmed, ja Euroopa mikroriigid;
 - (b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid;
 - (c) Euroopa naabruspoliitika riigid;
 - (d) muud kolmandad riigid.
2. Raamprogrammis osalemiseks sõlmitud assotsieerimislepingutes:
 - (a) tagatakse õiglane tasakaal programmis osaleva kolmanda riigi panuse ja saadava kasu vahel;

- (b) nähakse ette raamprogrammis osalemise tingimused, sealhulgas viis, kuidas arvutada raamprogrammile antav tegevustoetusest ja osalustasust koosnev rahaline panus ja raamprogrammi üldised halduskulud;
 - (c) ei anta kolmandale riigile programmiga seoses otsustusõigust;
 - (d) kindlustatakse liidu õigus tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve;
 - (e) vajaduse korral tagatakse liidu julgeoleku ja avaliku korra huvide kaitse.
3. Lõike 2 punkti d kohaldamisel annab kolmas riik määruste (EL, Euratom) 2024/2509 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 kohaselt nõutavad õigused ja juurdepääsu ning tagab, et täiteotsused, millega kehtestatakse rahaline kohustus ELi toimimise lepingu artikli 299 alusel, ning Euroopa Liidu Kohtu otsused ja määrused on täitmisele pööratavad.
4. Lõike 1 punkti d kohaldamisel on assotsieerumine või osaline assotsieerumine muude kolmandate riikidega võimalik üksnes juhul, kui nad vastavad kõigile järgmistele kriteeriumidele:
- (a) neil on hea suutlikkus teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni valdkonnas;
 - (b) nad on võtnud kohustuse järgida õigusnormidel põhinevat avatud turumajandust, sealhulgas käsitleda intellektuaalomandi õigusi õiglaselt ja erapooletult ja austada inimõigusi, ning neil on demokraatlikud institutsioonid;
 - (c) nad edendavad aktiivselt sellist poliitikat, mis parandab kodanike majanduslikku ja sotsiaalset heaolu.
5. Iga kolmanda riigi raamprogrammiga assotsieerimise ulatuse puhul võetakse arvesse riskide analüüsi, eriti selliste riskide kohta, mis võivad mõjutada liidu avalikku korda ja julgeolekut asjakohastes poliitikavaldkondades, sealhulgas majandus- ja teadusjulgeolekut, kuid samuti kasulikkust ja laiemat eesmärki edendada innovatsiooni kaudu liidu majanduskasvu ja konkurentsivõimet. Sellest tulenevalt võidakse kolmandad riigid – välja arvatud EMP liikmed, ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid – raamprogrammi osadest kooskõlas käesoleva määruse või assotsieerimislepinguga välja jätta.
6. Assotsieerimislepingus, milles sätestatakse raamprogrammis osalemise tingimused, nähakse võimalikult suures ulatuses ette liidus asuvate õigussubjektide vastastikune osalemine assotsieerunud riikide samaväärsetes programmides vastavalt kõnealustes programmides sätestatud tingimustele.
7. Lõike 2 punktis b osutatud rahalise panuse taseme kindlaksmääramise tingimustega tagatakse korrapärase automaatne korrigeerimine olulise tasakaalustamatuse korral võrreldes summaga, mida assotsieerunud riigis asutatud üksused saavad raamprogrammis osalemise tulemusena, võttes arvesse raamprogrammi juhtimise, rakendamise ja toimimisega seotud kulusid. Selle rahalise panuse eraldamisel võetakse arvesse assotsieerunud riikide õigussubjektide osaluse taset raamprogrammi igas osas.

Artikkel 10

Liidu rahastuse rakendamine ja vormid

1. Raamprogrammi rakendatakse kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509, kas täites eelarvet otse või kaudselt koos kõnealuse määruse artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud asutustega.

2. Liidu rahastust võib anda mis tahes kujul kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509, eelkõige toetuse, auhinna, hanke, mitterahalise annetuse ja rahastamisvahendite kaudu.
3. Kui liidu toetust antakse eelarvelise tagatise või rahastamisvahendina (välja arvatud Euroopa Innovatsiooninõukogu (fond) alla kuuluvad rahastamisvahendid), sealhulgas juhul, kui seda kombineeritakse tagastamatu toetusega segarahastamistoimingu raames, antakse seda üksnes Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kaudu ning seda rakendatakse kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kohaldatavate eeskirjadega sellel eesmärgil sõlmitud rahalist toetust käsitleva lepingu või tagatislepingu kaudu. Kui raamprogrammis kasutatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumenti, nähakse ette eraldised eelarvelise tagatise jaoks ja rahastamisvahendite rahastamine, sealhulgas juhul, kui toetust kombineeritakse tagastamatu toetusega segarahastamistoimingu raames.
4. Kui liidu rahastust antakse toetuse kujul, antakse seda kuludega sidumata rahastusena või lihtsustatud kuluvõimalustena, eeskätt kindlasummaliste maksetena ja personali ühikuhindadena kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509. Rahastust võib anda tegelike rahastamiskõlblike kulude hüvitamise kujul üksnes juhul, kui meetme eesmärke ei ole võimalik muul viisil saavutada. Kui on vaja võimaldada muid rahastamisallikaid, sealhulgas kaasinvesteeringuid riiklike vahenditega, mille suhtes kohaldatakse riigiabi eeskirju, antakse rahalisi vahendeid tegelike rahastamiskõlblike kulude hüvitamise või lihtsustatud kuluvõimaluste vormis.
5. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõike 3 kohaldamisel võib hindamiskomisjon koosneda osaliselt või täielikult sõltumatutest välisekspertidest.

Artikkel 11

Euroopa partnerlused

1. Kui see on vajalik, et saavutada artiklis 3 sätestatud eesmärgid, võib käesoleva määruse kohast tegevust ellu viia Euroopa partnerluste, peamiselt tööprogrammide kaudu.
2. Euroopa partnerlused põhinevad partnerite vahel kokku lepitud ja allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumil, milles on kindlaks määratud järgmine:
 - (a) saavutatavad tulemused, mis peavad olema selged, mõõdetavad ja ajaliselt piiritletud;
 - (b) aruandlusnõuded,
 - (c) kõigi partnerite asjaomased kohustused;
 - (d) juhtimiskord koos mehhanismiga, mille abil partnerid saavad arutada partnerluste kavandamist ja tegevust ning nendes kokku leppida.
3. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel delegeeritakse Euroopa partnerluste rakendamiseks liidu eri rahastamisprogrammide eelarve täitmise ülesanded ELi toimimise lepingu artiklite 185 ja 187 kohaselt loodud asutustele kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga c.
4. Käesoleva artikli lõigete 2 ja 3 kohaselt loodud Euroopa partnerluste puhul oleneb raamprogrammist antav toetus liidu rahaliste vahendite tõhusast kasutamisest, teiste partnerite antavast proportsionaalsest rahalisest panusest, mis vastab vähemalt liidu

toetusele, ja liidule hääleõiguse andmisest juhtorganites, mis tagab partnerluses liidu huvide kaitse. Selleks luuakse ühissettevõtted ühtse asutamisaktiga, millega tagatakse ühtlustatud eeskirjad.

5. Euroopa partnerlused

- (a) luuakse üksnes juhul, kui liidu meetmetega üksi või raamprogrammist antava muus vormis toetusega ei suudeta soovitud eesmärke saavutada;
- (b) luuakse selleks, et lahendada probleeme, mis nõuavad ressursside kriitilist massi ning osalejate ühtset ja kooskõlastatud lähenemisviisi nii programmitöös kui ka rakendamises;
- (c) on kooskõlas liidu peamise poliitika ja peamiste poliitiliste algatustega ning aitavad neid ellu viia;
- (d) valitakse konkurentsi alusel, tuginedes kvantifitseeritavatele olelusingipõhiste kriteeriumidele ja tugevale portfelli põhisele lähenemisviisile, mis tagab algatuste sidususe;
- (e) põhinevad kõigi partnerite eelnevalt, pikaajaliselt ja ametlikult võetud kohustusel anda rahaline panus keskselt hallatava Euroopa partnerluse vahenditesse, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel;
- (f) nõuavad selget olelusingipõhist lähenemisviisi, sealhulgas algatuse rakendamise esialgset kava koos strateegiaga liidupoolse rahastamise järkjärguliseks või täielikuks kaotamiseks.

6. Muude partnerite kui liidu rahalist panust antakse järgmiselt:

- (a) rahalised maksed algatuse tegevuseelarvesse;
- (b) partnerid kaasrahastavad ise enda või oma liikmete osalemist algatuse kaudu rahastatavates projektides.

7. Kõik partnerid peale liidu esitavad teavet partnerluse struktuuri, liikmesuse ja tegevuse kohta. Kui partnerlus sõlmitakse esindusorganisatsioonide ja -liitudega, peab see teave sisaldama korrapärast teavet nende liikmesuse kohta.

II peatükk

Tipptasemel teadus

Artikkel 12

Euroopa Teadusnõukogu

1. Euroopa Teadusnõukogu (ERC) pakub atraktiivset ja paindlikku rahastamist, et võimaldada üksnes tipptaseme kriteeriumil põhineva konkurentsi alusel andekatel ja loovatel, eelkõige karjääri alustavatel teadlastel ning nende teadusrühmadel, olenemata nende kodakondsusest ja päritoluriigist, tegutseda kõige paljutöötavamates valdkondades teaduse eesliinil.
2. ERC meelitab ligi kõige andekamaid teadlasi kogu maailmast ning muudab liidu maailma juhtivaks teadusuuringute ja innovatsiooni keskuseks.

Artikkel 13

Marie Skłodowska-Curie meetmed

1. Marie Skłodowska-Curie meetmetega toetatakse kogu maailma teadlaste karjääri kõigis etappides, nende oskuste arendamist ja nende liikuvust, võttes arvesse julgeolekukaalutlusi. Marie Skłodowska-Curie meetmed aitavad edendada tipptasemel teadusuuringuid, meelitada ligi ja hoida siin tippteadlasi ning toetada kestlikku teadlaskarjääri liidus, et suurendada teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas liidu konkurentsivõimet.
2. Nende meetmete raames rahastatakse tipptasemel doktorivõrgustikke, järel doktoritoetusi, teadus- ja innovatsioonitöötajate vahetust ning toetusmehhanisme kestliku karjääri edendamiseks, et meelitada ligi ja hoida siin kõige paljutöotavamaid talente. Suurt tähelepanu pööratakse rahvusvahelisele, sektoritevahelisele ja multidistsiplinaarsele koostööle ning teadusalasele teavitustegevusele. Rahastamisega toetatakse tipptasemel teadustegevust ja keskendutakse andekate teadlaste arendamisele, toetades sihipäraselt karjääri alustavaid teadlasi. See aitab muuta liidu teadlastele üheks juhtivaks sihtkohaks.

Artikkel 14

Teadusuuringute Ühiskeskus

1. Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC) pakub sõltumatuid ja tõenduspõhiseid teadmisi ja teadusuuringuid, mis toetavad ELi poliitikat, et avaldada ühiskonnale positiivset mõju. Seda tehakse JRC otsuste meetmete kaudu ja JRC osalemise kaudu kaudsetes meetmetes. II jaotise II peatükki ei kohaldata otsuste meetmete suhtes. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõikest 3 võib JRC ise kasutada oma teadustegevusest (nt patendid, litsentsid jne) saadud tulu või summasid.

III peatükk

Konkurentsivõime ja ühiskond

Artikkel 15

Teaduskoostöö

1. Teaduskoostöö toetab piiriüleste teadus- ja innovatsioonikoostöö võrgustike loomist, mis toovad kokku eri teadusharude üksused, et toetada kvaliteetsete tulemuste väljatöötamist ja kiiret levitamist liidu tööstuse konkurentsivõime, kosmosevaldkonna, julgeoleku, puhtale energiale ülemineku, valmisoleku ja vastupanuvõime huvides, tegeleda ühiskondlike väljakutsetega, sealhulgas kultuuri ja loovusega, ning tugevdada teadusuuringute mõju liidu poliitika väljatöötamisel ja toetamisel.
2. Tegevus viiakse ellu tasakaalustatud viisil madalamate ja kõrgemate tehnoloogilise valmisoleku tasemete vahel, hõlmates seega kogu väärtusahelat.
3. Raamprogramm hõlmab teadus- ja innovatsioonikoostööd Euroopa Konkurentsivõime Fondi käsitleva määruse (EL) XXX IV–VII peatüki alusel vastu võetud

tööprogrammide spetsiaalse sihtotstarbelise osa raames. Need tööprogrammid võetakse vastu kooskõlas määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fondi käsitlev määrus] artikliga 15.

4. Raamprogrammiga toetatakse tegevust, mille eesmärk on tegeleda üleilmsete ühiskondlike väljakutsetega sellistes valdkondades nagu demokraatlike väärtuste tugevdamine ja desinformatsiooni vastane võitlus, sealhulgas õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste tagamine, kaasamist ja majanduskasvu soodustavate sotsiaal-majanduslike muutuste edendamine ning demograafiliste ja põlvkondadevaheliste probleemide lahendamine, sealhulgas noorte vaatenurgast ja kaasa arvatud rände haldamine ja rändajate integreerimine.
5. Raamprogramm aitab kaasa ELi missioonidele, eelkõige tänu teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamise prioriteetsete meetmete kindlaksmääramisele uute teadmiste, tehnoloogialahenduste, teenuste ja toodete väljatöötamiseks, võttes arvesse missioonide eesmärgi. Määruse (EL) 2021/695 artikli 8 alusel loodud ELi missioone rahastatakse tööprogrammide alusel, mis hõlmavad kuni 2030. eelarveaastat.
6. Raamprogrammist toetatakse uue Euroopa Bauhausi rahastu teadusuuringute ja innovatsiooni komponenti.

IV peatükk

Innovatsioon

Artikkel 16

Euroopa Innovatsiooninõukogu

1. Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) teeb kindlaks süvatehnoloogia ja lõhkuva innovatsiooni ning arendab ja laiendab seda alates teadusuuringutest kuni tegevuse laiendamiseni. Seda rakendatakse peamiselt avatud alt-üles taotlusvoorus osalemise kutsete kaudu, tagades samal ajal eri teemavaldkondade tasakaalustatud meetmeportfelli. Seda täiendavad sihtotstarbelised temaatilised ja ülesandekesksed taotlusvoorud potentsiaalset strateegilist huvi pakkuvates valdkondades, mis on tihedalt kooskõlastatud ja koostoimes Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharudega, eelkõige Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendiga.
2. EIC võib pakkuda eelkõige järgmist liiki toetusi:
 - (a) Pathfinderite toetused suure riskiga teadusuuringutele, sealhulgas kontseptsiooni tõendamiseks ja prototüübi loomiseks;
 - (b) üleminekutoetused, et töötada välja võimalused teadusuuringute tulemuste kaubanduslikuks arendamiseks, sealhulgas jagu- ja idufirmade loomine;
 - (c) rahastamisvahendi „Accelerator“ segarahastamine ja üksnes investeringutena pakutav toetus üksikettevõtjatele, et nad saaksid oma uuendusi arendada ja turule tuua;
 - (d) stiimulid hankijatele süvatehnoloogia ja lõhkuvate uuenduste katsetamiseks ja nende pakkumiseks esimestele klientidele;

- (e) ettevõtluse kiirendamise teenused, et täiendada EIC rahastamist, tagades vastastikku täiendaval viisil ja kooskõlas määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] III peatükis osutatud projektinõustamisega juurdepääsu süvatehnoloogia alal eksperditeadmistele, juhendamisele ja mentorlusele ning investorite, hankijate, ettevõtjate ja muude innovatsioonipartneritega sidemete loomisele.
3. Lõikes 2 osutatud toetuseliigid kombineeritakse paindlikult EIC ülesannetega, mille on välja töötanud ja mille üle teevad järelevalvet EIC programmijuhid. EIC ülesannete täitmiseks kasutatakse portfelli põhilist lähenemisviisi, mille puhul valitakse meetmed nende vastastikuse täiendavuse alusel, et saavutada kindlaksmääratud eesmärgid ja suhelda üksteisega EIC programmijuhid järelevalve all.
 4. Kogu EIC investeerimistoetust rakendatakse ühe või mitme sihtotstarbelise investeerimisvahendiga, mis on loodud kooskõlas liikmesriigi õigusega (Euroopa Innovatsiooninõukogu fond). Euroopa Innovatsiooninõukogu fond struktureeritakse liidu toetusest tuleneva finantsvõimenduse suurendamiseks selliselt, et see tõmbaks ligi teisi avaliku või erasektori investoreid.
 5. EIC võib toetada elutähtsa tehnoloogia innovatsiooni, keskendudes kaitsetstarbelisele kasutusele ning koordineerides seda tihedalt Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharuga „Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor“. Sellistel juhtudel kohaldatakse määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] artikleid 51 ja 52.

Artikkel 17

Innovatsiooni ökosüsteemid

1. Raamprogrammiga toetatakse organisatsioone konkurentsivõimeliste, töökindlate ja ühendatud innovatsiooni ökosüsteemide ja raamtingimuste loomisel. Selleks püütakse saavutada sünergiaid liidu, riiklike ja piirkondlike programmidega.
2. Raamprogrammiga toetatakse tegevust, mis soodustab teadmiste kolmnurga (kõrgharidus, teadusuuringud ja innovatsioon ning ettevõtlus) integreerimist kogu liidus.

V peatükk

Euroopa teadusruum

Artikkel 18

Euroopa teadusruum ja taristud

1. Euroopa teadusruumi eesmärk on luua liidus ühtne piirideta teadusuuringute, innovatsiooni ja tehnoloogia turg, kus teadlased, teaduslikud teadmised ja tehnoloogia vabalt liiguvad.
2. Raamprogrammiga tagatakse Euroopa teadusruumi ning teadusuuringute ja innovatsiooni pakti väärtuste ja põhimõtete, st eelkõige teadusuuringute ja innovatsiooni eetilise ja usaldusväärsuse, teadusuuringute vabaduse, soolise

võrdõiguslikkuse ja võrdsete võimaluste ning atraktiivse teadlaskarjääri ja teadurite liikuvuse soodustamise tulemuslik edendamine ja kaitse. Teadus- ja tehnoloogiataristute rahastamine aitab varustada liitu maailmatasemel tugeva ja sidusa kestlike rajatiste ja teenuste ökosüsteemiga, tuginedes prioriteetsetele üleeuroopalistele taristutele ja täiendavale riiklikule tipptasemel suutlikkusele ning kasutades rahastamisvahendeid, sealhulgas Euroopa partnerlusi. Raamprogrammist kaetakse kuni 20 % Euroopa teadus- ja tehnoloogiataristute kriitilise tähtsusega uue maailmatasemel võimekuse arendamise kuludest.

3. Poliitika toetusvahendiga pakutakse liikmesriikidele ja assotsieerunud riikidele praktilist eksperdiabi selliste reformide kavandamiseks, rakendamiseks ja hindamiseks, millega parandatakse nende teadus- ja innovatsiooninvesteeringute ning sellealaste poliitikameetmete ja süsteemide kvaliteeti. See aitab luua tugevamaid ja tulemuslikumaid riiklikke teadus- ja innovatsioonisüsteeme ning tugevamat Euroopa teadusruumi.

Artikkel 19

Osaluse laiendamine

1. Osaluse laiendamise meetmega liitunud riigid on Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Tšehhi ja Ungari lõike 5 punktide a ja b kohaste meetmete rahastamiseks.
2. Üleminekuriigid on Eesti, Kreeka, Küpros, Malta, Portugal ja Sloveenia lõike 5 punkti b kohaste meetmete rahastamiseks.
3. Üksnes osaluse laiendamise meetmega liitunud riikides või üleminekuriikides asuvad õigussubjektid on kõlblikud raamprogrammi osa „Euroopa teadusruumi tugevdamine“ komponendi „Osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine“ raames koordinaatoritena tegutsema.
4. Assotsieerunud riikide puhul on näitaja alusel määratletud ja tööprogrammis avaldatud rahastamiskõlblike riikide loetellu kuuluvad õigussubjektid täiesti kõlblikud selle komponendi raames koordinaatoritena tegutsema. ELi toimimise lepingu artiklis 349 määratletud äärepoolseimate piirkondade õigussubjektid on selle komponendi all samuti kõlblikud koordinaatoritena tegutsema ning nende suhtes kohaldatakse samu eeskirju, mida kohaldatakse osaluse laiendamise meetmega liitunud riikide suhtes vastavalt käesolevale artiklile, välja arvatud lõige 7.
5. Osaluse laiendamine hõlmab järgmist:
 - (a) suutlikkuse suurendamise meetmed;
 - (b) meetmed, millega toetatakse võrgustike loomist, teadmiste väärindamist, ajude äravoolu peatavat tegevust ja riiklike kontaktpunktide sihipärast toetamist.
6. Raamprogrammiga aidatakse osaluse laiendamise meetmega liitunud riikidel ja üleminekuriikidel suurendada oma osalust ja soodustada tipptasemel koostööprojektides laia geograafilist katvust. Nendele jõupingutustele vastavad liikmesriikide võetavad proportsionaalsed meetmed.
7. Alates 2030. aastast on juurdepääs suutlikkuse suurendamise meetmetele ainult nendel osaluse laiendamise meetmega liitunud riikidel, kes on viimasel teadaoleval aastal suurendanud oma tegelikke kulutusi teadus- ja arendustegevusse tehtavatele avaliku sektori investeeringutele võrreldes sellele eelnenud aastaga.

II jaotis. Osalemis- ja levitamiseeskirjad

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 20

Euroopa Konkurentsivõime Fondi eeskirjad

1. Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesoleva määruse kohaldamisel määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] artikli 10 lõikeid 2 ja 3 ELi eelistamise kohta, artiklit 13 salastatud teavet ja tundlikku teavet käsitlevate eeskirjade kohaldamise kohta ning artiklit 20 kiirendatud ja sihipäraste konkurentsivõime meetmete kohta.

Artikkel 21

Rahastamiskõlblikkus

1. Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 kehtestatakse rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid, et toetada artiklis 3 sätestatud üld- ja erieesmärkide saavutamist, ning neid kohaldatakse kõigi raamprogrammi kohaste väljavalimismenetluste suhtes.
2. Väljavalimismenetlustes eelarve otsese ja kaudse täitmise raames võib liidu toetust saada üks või mitu järgmiste kategooriate õigussubjekti:
 - (a) liikmesriigis asutatud üksused;
 - (b) assotsieerunud kolmandas riigis asutatud üksused;
 - (c) muud üksused, mis on asutatud väikese või keskmise sissetulekuga mitteassotsieerunud kolmandates riikides või erandkorras muudes mitteassotsieerunud kolmandates riikides, kui kõnealune kolmas riik on nimetatud komisjoni vastu võetud tööprogrammis;
 - (d) muud mitteassotsieerunud riikides asutatud üksused, kui selliste üksuste rahastamine on meetme rakendamise seisukohast oluline ja aitab kaasa artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisele.
3. Kui tööprogrammis ei ole sätestatud teisiti, moodustavad õigussubjektid toetusmeetmetes osalemiseks konsortsiumi, kuhu kuulub toetusesaajatena kolm üksteisest sõltumatut ja eri riikides asuvat õigussubjekti, kes vastavad järgmistele tingimustele:
 - (a) vähemalt kaks eri liikmesriikides asuvat õigussubjekti ning
 - (b) vähemalt üks muus liikmesriigis või assotsieerunud riigis asuv õigussubjekt.
4. ERC eesliiniuuringute meetmeid, EIC meetmeid, teadus- ja koolitusmeetmeid ning meetmeid, mis hõlmavad kommertskasutusele eelnevaid hankeid või uuenduslike lahenduste hankeid või mille peamine eesmärk on sellised hanked, võib rakendada üks

või mitu õigussubjekti, tingimusel et üks nendest õigussubjektidest asub liikmesriigis või assotsieerunud riigis.

5. Koordineerimis- ja toetusmeetmeid võib rakendada üks või mitu õigussubjekti, kes võivad asuda liikmesriigis või assotsieerunud riigis või erandjuhul muus kolmandas riigis.
6. Vastavalt finantsmääruse artiklile 136 kohaldatakse suure riskiga teenuseosutajate suhtes julgeolekukaalutlustel ELi õiguse kohaselt rahastamiskõlblikkuse piiranguid.
7. Rahvusvahelised Euroopa teadusasutused ja liidu õiguse alusel loodud õigussubjektid loetakse asuvaks muus liikmesriigis kui selles, kus asuvad teised asjaomases meetmes osalevad õigussubjektid.
8. Muud rahvusvahelised organisatsioonid kui rahvusvahelised Euroopa teadusasutused loetakse mitteassotsieerunud kolmandas riigis asuvaks, kui tööprogrammis või taotlusvoorus osalemise kutses ei ole ette nähtud teisiti.
9. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigetes 2 ja 3 sätestatule võivad artikli 9 lõikes 1 osutatud assotsieerunud kolmandad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid asjakohasel juhul osaleda määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigete 2 ja 3 kohastes hankemehhanismides ja neist kasu saada. Liikmesriikide suhtes kohaldatavaid eeskirju kohaldatakse osalevate assotsieerunud kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes *mutatis mutandis*.
10. Väljavalimismenetluste puhul ei ole rahastamiskõlblik järgmine tegevus:
 - (a) tegevus, mis on keelatud liidu õiguse, kohaldatava rahvusvahelise õiguse või kõigi liikmesriikide õigusega; tegevus, mida juba rahastatakse täielikult muudest avaliku või erasektori allikatest, välja arvatud liidu rahaline osalus artikli 8 lõikes 1 osutatud meetmete raames;
 - (b) tegevus, mis on suunatud inimeste kloonimisele reproduktiivsel eesmärgil;
 - (c) tegevus, mis on suunatud inimese genotüübi muutmisele ja mis võib sellised muutused päritavaks muuta, välja arvatud sugunäärmete vähi raviga seotud teadusuuringud;
 - (d) tegevus, mis on suunatud inimese embrüote loomisele üksnes teadustöö, tehnoloogia arendamise ja tutvustamistegevuse eesmärgil või tüvirakkude saamise eesmärgil, sealhulgas keharakkude tuuma siirdamise abil;
 - (e) inimese tüvirakkude (nii täiskasvanute kui ka embrüonaalsete) uuringuid võidakse rahastada olenevalt kavandatava teadustöö sisust ja asjaomaste liikmesriikide õigusraamistikust.

Esimese lõigu punkti a kohaldamisel ei rahastata teadustegevust, tehnoloogia arendamist ega tutvustamistegevust liikmesriigis, kus vastav tegevus on keelatud.

11. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 132 sätestatud alustele võimaldavad väljavalimismenetlused ja nendest tulenevad juriidilised kohustused rahastamise lõpetada, kui meetme eesmärke ei saavutata tõenäoliselt üldse või kindlaksmääratud tähtajaks või kui meede ei ole enam poliitiliselt tähtis.
12. Tööprogrammis või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides võidakse täpsustada käesolevas määruses sätestatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid või kehtestada täiendavad rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid konkreetsete meetmete jaoks, sealhulgas konkreetsete poliitikanõuete arvessevõtmiseks.

Artikkel 22

Eetika ja teadusuuringute usaldusväärsus

1. Võetavad meetmed peavad vastama:
 - (a) asjakohasele liidu, liikmesriikide ja rahvusvahelisele õigusele, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartale ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile ja selle lisaprotokollidele;
 - (b) eetikapõhimõtetele, sealhulgas teadusuuringute usaldusväärse kõrgeimatele standarditele.
2. Tööprogrammis kindlaks määratud väljavalimismenetluste puhul peavad meetmes osalevad õigussubjektid täitma kõik järgmised nõuded:
 - (a) esitama tegevuse eesmärgi, rakendamise ja tõenäolise mõjuga seotud eetikaalase enesehindamise, sealhulgas kinnituse ja kirjelduse lõike 1 järgimise kohta;
 - (b) esitama kinnituse selle kohta, et tegevus on koosõlas i) Euroopa teaduse eetikakoodeksiga, ii) ülemaailmse käitumisjuhendiga võrdõiguslike teaduspartnerluste kohta, ning et ei viida ellu tegevust, mis ei kuulu rahastamisele;
 - (c) esitama väljaspool liitu toimuva tegevuse puhul kinnituse selle kohta, et sama tegevus oleks olnud lubatud liikmesriigis;
 - (d) esitama inimese embrüonaalseid tüvirakke kasutava tegevuse puhul vajaduse korral andmed asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste võetavate litsentsimis- ja kontrollimeetmete kohta ning üksikasjad enne asjakohase tegevuse algust saadava eetilise heakskiidu kohta;
 - (e) koguma enne asjakohase tegevuse algust kõik asjaomaste riiklike ja kohalike eetikakomiteede või muude asutuste, näiteks andmekaitseasutuste heakskiidud või muud kohustuslikud dokumendid ning hoidma neid dokumente arhiivis, et esitada need taotluse korral komisjonile või asjaomasele rakendusasutusele.

II peatükk

Toetused

Artikkel 23

Taotlusvoorus osalemise kutsed

1. Taotlusvoorus osalemise kutse ei ole nõutud selliste koordineerimis- ja toetusmeetmete puhul,
 - (a) mille viivad ellu tööprogrammis kindlaksmääratud õigussubjektid ning
 - (b) mis ei kuulu taotlusvoorus osalemise kutse raamesse vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 198 punktile e.
2. Tööprogrammis määratakse kindlaks taotlusvoorus osalemise kutsed, millele võib anda konkurentsivõime märgise. Teavet taotluse ja hindamise kohta võib jagada

huvitatud rahastamisasutustega, tingimusel et sõlmitakse konfidentsiaalsuslepingud ja taotleja ei ole sellele sõnaselgelt vastu.

Artikkel 24

Taotlejate finantssuutlikkus

1. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 201 lõikes 5 nimetatud eranditele kontrollitakse finantssuutlikkust üksnes juhul, kui meetmele taotletakse liidu rahastamist summas 1 000 000 eurot või rohkem.
2. Olenemata lõikest 1, kui on siiski alust kahelda taotleja finantssuutlikkuses või kui on suurem risk tulenevalt osalemisest mitmes liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammidest rahastatavas käimasolevas meetmes, kontrollitakse ka teiste taotlejate või koordinaatorite finantssuutlikkust, isegi kui taotletav rahastamine jääb allapoole lõikes 1 osutatud künnist.
3. Kui finantssuutlikkuse tagab struktuurselt muu õigussubjekt, kontrollitakse selle teise õigussubjekti finantssuutlikkust.
4. Kui taotleja finantssuutlikkus on nõrk, võib seada taotleja osalemise tingimuseks, et esitatakse deklaratsioon seotud üksuse solidaarvastutuse kohta.
5. Osamakset artiklis 30 sätestatud vastastikusesse kindlustusmehhanismi käsitatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 155 kohaselt piisava tagatisena. Toetusesaajatelt ei võeta vastu ega nõuta lisagarantiid või -tagatist.

Artikkel 25

Hindamiskriteeriumid ja valiku tegemine

1. Taotlust hinnatakse järgmiste hindamiskriteeriumide alusel:
 - (a) tiptase;
 - (b) mõju;
 - (c) elluviimise kvaliteet ja tõhusus.Lõikes 1 osutatud hindamiskriteeriumide kohaldamise üksikasjad sätestatakse tööprogrammis.
2. Erandina lõikest 1 kohaldatakse ERC eesliiniuuringute meetmete ning teadus- ja koolitusmeetmete raames toimuvate hindamiste puhul üksnes kõnealuse lõike punktis a osutatud tiptaseme kriteeriumi.

Artikkel 26

Toetuse määramiseni kuluv aeg

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 197 lõike 2 esimesest lõigust kohaldatakse järgmisi ajavahemikke:
 - (a) kõigi taotlejate teavitamiseks nende taotluse hindamise tulemustest maksimaalselt viis kuud alates täielike taotluste esitamise tähtpäevast;
 - (b) toetuslepingute sõlmimiseks taotlejatega maksimaalselt seitse kuud alates täielike taotluste esitamise tähtpäevast.

2. Tööprogrammis võib kehtestada lühemaid ajavahemikke kui lõikes 1 sätestatud.
3. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 197 lõike 2 teises lõigus sätestatud eranditele võib käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ajavahemikke ületada ERC meetmete ja ülesandepõhise lähenemisviisi puhul ning juhul, kui meetmed esitatakse eetikahinnangu saamiseks, julgeolekukontrolliks või muudeks hindamiseks, et kaitsta liidu konkurentsivõimet, sealhulgas selle strateegilisi varasid ja huve.

Artikkel 27

Rahastamismäärad

1. Iga meetme puhul on sellest meetmest rahastatava tegevuse jaoks ette nähtud ühtne rahastamismäär. Ülemmäär meetme kohta määratakse kindlaks tööprogrammis.
2. Raamprogrammist võib hüvitada kuni 100 % meetme rahastamiskõlblikest kogukuludest, välja arvatud tulunduslike õigussubjektide puhul, kelle kõigist rahastamiskõlblikest kuludest võib hüvitada kuni 70 %. Erandina võib VKEde rahastamismäär olla kuni 100 % rahastamiskõlblikest kogukuludest.

Artikkel 28

Kaudsed kulud

1. Kaudsed rahastamiskõlblikud kulud on 25 % otsestest rahastamiskõlblikest kogukuludest, välja arvatud alltöövõtuga seotud otsesed rahastamiskõlblikud kulud, rahaline toetus kolmandatele isikutele ning võimalikud ühikuhinnad või kindlasummalised maksed, mis sisaldavad kaudseid kulusid. Kui see on asjakohane, arvutatakse ühikuhindades või kindlasummalistes maksetes sisalduvad kaudsed kulud, kasutades eelmises lauses osutatud ühtset määra.
2. Olenemata lõikest 1 võib kaudsed kulud deklareerida siiski kindlasummaliste maksetena või ühikuhindadena, kui see on tööprogrammis ette nähtud.

Artikkel 29

Rahastamiskõlblikud kulud

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 193 lõikest 2 on kolmandate isikute poolt mitterahalise osaluse kaudu kättesaadavaks tehtud ressursside kulud rahastamiskõlblikud kuni kolmanda isiku otseste rahastamiskõlblike kulude ulatuses.
2. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 195 lõikest 2 ei käsitata tulemuste väärindamisest saadud tulu meetme tulemusel tekkinud tuluna.

Artikkel 30

Vastastikune kindlustusmehhanism

1. Käesolevaga luuakse vastastikune kindlustusmehhanism (edaspidi „mehhanism“), mis asendab kooskõlas määruse (EL) nr 2021/695 artikliga 37 asutatud mehhanismi ja on selle õigusjärglane. Mehhanism katab riski, et eelarve otsese täitmise raames Euroopa Konkurentsivõime Fondist toetuste saajate võlgnetavaid summasid ei maksta tagasi,

ning kõik olemasolevad riskid, mis on kaetud vastavalt määruse (EL) 2021/695 artiklile 37.

2. Mehhanismi haldab liit, keda esindab komisjon, kes tegutseb rakendusasutusena. Komisjon kehtestab mehhanismi toimimise erieeskirjad rakendusaktiga.
3. Toetusesaajate esialgsest eelfinantseerimissummast peetakse kinni osalus, mis makstakse toetusesaajatele tagasi lõppmakse tegemise ajal.
4. Mehhanismi tegevuse tulemusena saadavat rahalist tulu ja sissenõutud summasid käsitatakse raamprogrammi või sellele järgneva programmi sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 5 tähenduses. Kui tulu on ebapiisav, siis mehhanismi ei kasutata ja toetuse andnud asutus nõuab summad otse sisse.
5. Pärast kõigi selliste toetuste lõpuleviimist, mille risk on mehhanismiga kaetud, võib komisjon kõik mehhanismi hoitavad summad tagasi nõuda ning neid käsitatakse raamprogrammi või sellele järgneva programmi sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 5 tähenduses.

Artikkel 31

Tulemuste omandiõigus

1. Toetusesaajate saavutatud tulemused kuuluvad neile endile.
2. Kaks või enam toetusesaajat on tulemuste ühisomanikud, kui nad on need ühiselt loonud ning ei ole võimalik
 - (a) teha kindlaks iga toetusesaaja panust või
 - (b) tulemusi kaitse taotlemisel eraldada.

Nad lepivad kirjalikult kokku oma ühise omandiõiguse määramise ja kasutamise tingimused. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, võib iga ühisomanik anda kolmandatele isikutele lihtlitsentse ühisomandis olevate tulemuste väärindamiseks (edasilitsentsimise õigusega), kui teistele ühisomanikele antakse eelteade ning õiglane ja mõistlik hüvitis. Ühisomanikud võivad kirjalikult kokku leppida, et nad kohaldavad muud režiimi kui ühine omandiõigus.

3. Kui meetmega seotud kolmandatel isikutel (sealhulgas töötajatel) on tulemuste suhtes õigused, tagavad toetusesaajad, et neid õigusi saab teostada viisil, mis on kooskõlas nende kohustustega kõnealuste tulemuste puhul.
4. Omandiõiguse üleandmise suhtes võib kohaldada tööprogrammis, taotlusvoorus osalemise kutse tingimustes või toetuslepingus esitatud tingimusi, sealhulgas nõuet anda edasi kõik tulemustega seotud kohustused.

Artikkel 32

Väärindamine ja levitamine

1. Toetusesaajad haldavad oma tulemusi kooskõlas tööprogrammis, taotlusvoorus osalemise kutse tingimustes või toetuslepingus kindlaks määratud kohustustega. Selle raames teevad toetusesaajad järgmist:
 - (a) kaitsevad põhjendatud juhtudel oma tulemusi, eelkõige kui tulemustel on kaubanduslik potentsiaal;

- (b) annavad juurdepääsu oma tulemustele ja taustteabele, kui see on vajalik meetme ülesannete täitmiseks või tulemuste väärindamiseks, sealhulgas kaubanduslikuks kasutuselevõtuks;
- (c) annavad endast parima oma tulemuste otseseks või kaudseks väärindamiseks, sealhulgas üleandmise või litsentsimise kaudu; kui tulemusi teatava ajavahemiku jooksul ei väärindata, võib komisjon kindlaks määrata vahendid (näiteks määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] III peatükis sätestatud väärindamisstrateegiat toetavad vahendid), mida asjaomased toetusesaajad kasutavad nende tulemuste väärindamise hõlbustamiseks;
- (d) avalikustavad tulemused asjakohasel viisil niipea kui mõistlikult võimalik, kuid hoiavad tulemused konfidentsiaalsena, kui see on vajalik intellektuaalse vara kaitse, julgeolekukaalutluste või õigustatud huvi tõttu;
- (e) järgivad avatud teaduse tavadid, sealhulgas:
 - i) tagades tulemustega seoses avatud juurdepääsu kõigile eelretsenseeritud teadusväljaannetele;
 - ii) hallates vastutustundlikult meetme teadusandmeid ja muid tulemusi kooskõlas leitavuse, juurdepääsetavuse, koostalitlusvõime ja taaskasutatavuse põhimõtetega (FAIR-põhimõtted) ning tagades avatud juurdepääsu neile, välja arvatud juhul, kui see oleks vastuolus õigustatud huvidega, sealhulgas ärihuvidega, või muude piirangutega;
- (f) töötavad välja ja ajakohastavad korrapäraselt oma tulemuste, sealhulgas andmete haldamise kava, kui tööprogrammis või taotlusvoorus osalemise kutse tingimustes ei ole ette nähtud teisiti;
- (g) annavad järgmistele üksustele nende poliitika või programmide väljatöötamiseks, rakendamiseks ja seireks vaba juurdepääsu oma tulemustele:
 - i) liidu institutsioonid, organid või asutused;
 - ii) liikmesriikide ametiasutused, kui see on ette nähtud tööprogrammis, taotlusvoorus osalemise kutse tingimustes või toetuslepingus.

Artikkel 33

Kommertskasutusele eelnev hange ja uuenduslike lahenduste avalik hange

1. Toetusmeetmete hulka võivad kuuluda või nende peamiseks eesmärgiks olla kommertskasutusele eelnevad hanked või uuenduslike lahenduste hanked. Neid hankeid viivad ellu toetusesaajad, kes on avaliku või erasektori hankijad.
2. Hankemenetluste suhtes kehtib järgmine:
 - (a) kui neid viivad ellu avaliku sektori hankijad, peavad need vastama konkurentsieeskirjadele ning läbipaistvuse, mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise, usaldusväärse finantsjuhtimise ja proportsionaalsuse põhimõttele ning tarneahelate vastupanuvõime tugevdamist käsitlevatele kohaldatavatele ELi eeskirjadele ja sektoripõhistele regulatiivsetele nõuetele;
 - (b) kui neid viivad ellu erasektori hankijad, peavad need vastama ELi toimimise lepingu põhimõtetele, konkurentsieeskirjadele ja kohaldatavale lepinguõigusele,

- tarneahelate vastupanuvõime tugevdamist käsitlevatele ELi eeskirjadele ja sektoripõhistele regulatiivsetele nõuetele;
- (c) need võivad võimaldada sõlmida sama menetluse käigus mitu lepingut (hulgihange);
 - (d) need näevad ette hankelepingute sõlmimise pakkujatega, kes teevad parima hinna ja kvaliteedi suhtega pakkumise, tagades samas huvide konflikti puudumise.
3. Kommertskasutusele eelneva hanke menetlus võib toimuda kolme etapi asemel kahes etapis ning see võib hõlmata esimeste omalaadsete lahenduste ostmist, et rakendamist lihtsustada ja kiirendada.
4. Võidakse kohaldada eritingimusi, sealhulgas seoses hangitud teenuste, kaupade või tööde teostamise kohaga ning tulemuste omandiõiguse ja neile juurdepääsuga. Selle raames kohaldatakse kommertskasutusele eelnevate hangete puhul järgmist:
- (a) töövõtjal on tema loodud tulemustele vähemalt intellektuaalomandi õigused, hankija saab aga nendele tulemustele vähemalt vaba juurdepääsu oma tarbeks ning tema praeguste ja tulevaste töövõtjate jaoks tulemustele vaba juurdepääsu, et kasutada tulemusi hankija jaoks;
 - (b) tarneahela liigse sõltuvuse korral või kui töövõtjatega tekib tarnekindlusega seotud probleeme või hädaolukordades, kus töövõtjad ei suuda pakkuda piisavaid lahendusi ELi turul suurema nõudluse rahuldamiseks, on hankijal õigus anda või nõuda, et töövõtjad annaksid kolmandatele isikutele õiguse kasutada tulemusi kaubanduslikul eesmärgil hankija ja suuremate turgude jaoks ainuõigusega ning õiglastel ja mõistlikel tingimustel;
 - (c) kui töövõtja ei kasuta oma tulemusi kaubanduslikul eesmärgil teatava aja jooksul või väärkasutab oma tulemusi vastuolus avalike huvidega, võidakse temalt nõuda tulemuste omandiõiguse üleandmist hankijale.
5. Komisjon või rakendusametused võivad oma hanketegevust viia ellu kommertskasutusele eelnevate hangetena või uuenduslike lahenduste avalike hangetena. Komisjon või asjaomane rakendusametused korraldab neid hankeid enda nimel või ühiselt koos liikmesriikide ja assotsieerunud riikide avaliku sektori hankijatega.

III peatükk

Euroopa Innovatsiooninõukogu

Artikkel 34

Euroopa Innovatsiooninõukogu erieeskirjad

1. Kooskõlas määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] artikli 20 lõike 2 punkti a alapunktiga i võib Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) rahastamisvahendi „Transition“ toetusi anda ilma taotlusvoorus osalemise kutseteta raamprogrammi ja programmi „Euroopa horisont“ käsitleva määruse (EL) 2021/695 alusel rahastatud meetmete tulemuste järelrahastamiseks.

2. EIC rahastamisvahend „Accelerator“ toetab ainult üksikuid toetusesaajaid ja üksikuid investeerimisobjekte, kes on VKEd, sealhulgas idufirmad, ja väikesed keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad.
3. EIC rahastamisvahendi „Accelerator“ meetmete taotlusi võib esitada üks või mitu õigussubjekti, kes kavatsevad luua potentsiaalse toetusesaaja või seda toetada kõnealuse toetusesaaja eelneval nõusolekul. Kui toetusesaaja on välja valitud, sõlmitakse toetus- ja investeerimisleping ainult selle toetusesaajaga.
4. Segarahastamise korral võivad toetusesaaja ja investeerimisobjekt olla erinevad, kuna investeerimisobjektiks võib olla toetusesaaja valdusettevõtja või ematettevõtja.
5. Liidu programme või komisjoni heakskiidetud riiklikke või piirkondlikke programme rakendavad rahastamisasutused võivad esitada taotluse otse EIC rahastamisvahendi „Transition“ või „Accelerator“ taotlusvooru kohta, kui selline taotlus tuleneb heakskiidetud programmist rahastatud meetmega hõlmatud projekti läbivaatamisest ja kui on täidetud EIC tööprogrammis (EIC mehhanism „Plug-In“) esitatud tingimused.
6. EIC rahastamisvahendi „Accelerator“ puhul asendatakse artikli 25 lõikes 1 sätestatud kolmas hindamiskriteerium meetme riskitaseme, rakendamise kvaliteedi ja tõhususe ning liidu toetuse vajalikkusega.
7. Investeeringud tehakse pangakõlbmatutesse investeerimisobjektidesse ja koos teiste erainvestorite kaasinvesteeringutega. Kui aga sellist toetust ei anta täielikult Euroopa Konkurentsivõime Fondist, võib anda toetust pangakõlblikele investeerimisobjektidele või ilma teiste investorite osaluseta, et kaitsta liidu strateegilisi huve.
8. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 212 lõike 2 punktist a ei kohaldata EIC rahastamisvahendi „Accelerator“ investeerimismeetmete suhtes majandusliku elujõulisusega seotud tingimusi.
9. Segarahastamise meetmed peatatakse, neid muudetakse või nõuetekohaselt põhjendatud juhul need lõpetatakse, kui mõõdetavaid vahe-eesmärke ei saavutata või kui toetusesaaja keeldub investeerimistoetusest nõuetekohase põhjendusega.
10. Euroopa Innovatsiooninõukogu fond võib teha jätkuinvesteeringuid:
 - (a) kui see on vajalik liidu strateegiliste varade, huvide, autonoomia või julgeoleku kaitsmiseks või
 - (b) kui järgmised rahastamisvoorud ei jätkuks või jätkuksid märkimisväärselt vähem soodsatel tingimustel ilma EIC jätkuinvesteeringuteta.
11. EIC tööprogrammis võib ette näha täiendavad piirangud seoses jätkutoetuse andmisega.

Artikkel 35

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) 695/2021 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2028.

Artikkel 36

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta asjaomaste meetmete jätkumist või muutmist kuni nende meetmete lõpetamiseni ning määrust (EL) 2021/695 kohaldatakse nende meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni.
2. Raamprogrammi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek programmi ja selle eelkäija ning määruse (EL) 2021/695 alusel võetud meetmete vahel.

Artikkel 37

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
eesistuja

Nõukogu nimel
president

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	3
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	3
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	3
1.3.	Eesmärgid.....	3
1.3.1.	Üldeesmärgid	3
1.3.2.	Erieesmärgid	3
1.3.3.	Oodatavad tulemused ja mõju	3
1.3.4.	Tulemusnäitajad	3
1.4.	Ettepanek/algatus käsitleb.....	4
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	4
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	4
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. ..	5
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	6
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega	7
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....	7
1.6.	Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus	8
1.7.	Kavandatud eelarve täitmise viisid	8
2.	HALDUSMEETMED	10
2.1.	Järelevalve ja aruandluse reeglid	10
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....	10
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus	10
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....	11
2.2.3.	Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....	11
2.3.	Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed	12
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	13
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	10
3.2.	Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele	12

3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....	12
3.2.1.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	12
3.2.1.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	17
3.2.2.	Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund.....	22
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade	24
3.2.3.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	24
3.2.3.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	24
3.2.3.3.	Assigneeringud kokku.....	24
3.2.4.	Hinnanguline personalivajadus	25
3.2.4.1.	Rahastatakse heakskiidetud eelarvest	25
3.2.4.2.	Rahastatakse sihotosstarbelisest välistulust.....	26
3.2.4.3.	Personalivajadus kokku.....	26
3.2.5.	Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....	28
3.2.6.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....	28
3.2.7.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	28
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele.....	29
4.	DIGIMÕÕDE.....	29
4.1.	Diginõuded.....	30
4.2.	Andmed.....	30
4.3.	Digilahendused.....	31
4.4.	Koostalitlusvõime hindamine	31
4.5.	Digimõõdme rakendamist toetavad meetmed.....	32

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm (programm „Euroopa horisont“)

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Teadusuuringud ja innovatsioon

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondi üld- ja erieesmärkidega tugevdab programm „Euroopa horisont“ ELi konkurentsivõimet ning teaduslikku ja tehnoloogilist baasi ning käsitleb tiptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni abil ülemaailmseid probleeme.

1.3.2. Erieesmärgid

Raamprogrammi erieesmärgid on järgmised:

- luua kvaliteetseid teadmisi ja oskusi ning teadlastele atraktiivseid karjäärivõimalusi ning toetada Euroopa teadusruumi väljakujundamist;
- suurendada kogu ELi hõlmavat ja rahvusvahelist teaduskoostööd ning teadmiste jagamist ja väärimist;
- viia ELi, riiklikud ja piirkondlikud prioriteedid omavahel kooskõlla, et luua üleeuroopaline teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteem;
- vähendada riiklike ja piirkondlike erinevusi teadus- ja innovatsioonisuutlikkuses, oskustes ja talentide alal, et tugevdada innovatsiooni ökosüsteeme;
- parandada liidu positsiooni innovatsiooni valdkonnas, pöörates erilist tähelepanu strateegilistele tehnoloogialahendustele ja lõhkuvale innovatsioonile, toetada uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu ja väärimist, et soodustada konkurentsivõimet ja tegeleda oluliste ühiskondlike väljakutsetega;
- vähendada riske ja kaasata rohkem rahalisi vahendeid erasektori teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamiseks, eelkõige süvatehnoloogia toetamiseks ning uuenduslike idufirmade ja VKEde tegevuse laiendamiseks;
- aidata suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni liikmesriikides ning seeläbi saavutada teadus- ja arendustegevusse investeeritavate kogukulude eesmärk, milleks on vähemalt 3 % liidu sisemajanduse koguproduktist (SKP).

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

- Toetada teadusvabadust ja teaduse avatust kui põhiväärtusi;
- suurendada Euroopa tiptasemel teadmusbaasi, keskendudes ELi lisaväärtusele;
- tõmmata meetme „Vali Euroopa“ lähenemisi abil ligi parimaid teadlasi Euroopas ja mujal;

- kaasata avaliku ja erasektori investeeringuid kogu teadus- ja innovatsiooniahelas alates alusuuringutest kuni turuleviimiseni;
- aidata kaotada innovatsioonilõhe, eelkõige toetades innovatsiooni kogu Euroopas ning suurendades sidusust ELi rahastamiskavade ja liikmesriikide investeeringute vahel;
- kasutada ära ELi eelarve riskide vähendamise potentsiaal;
- keskenduda investeeringutes ELi strateegilistele prioriteetidele, sealhulgas süsinikuheite vähendamine, digitaliseerimine, julgeolek, vastupanuvõime ja sotsiaalne sidusus;
- parandada juurdepääsu ELi rahastamisele kiiremate, kasutajakesksete, lihtsustatud ja ühtlustatud menetluste abil, et laiendada osalemist ja kiirendada tulemusteni jõudmist.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Käesoleva algatuse üle tehakse järelevalvet 2027. aasta järgse eelarve tulemusraamistiku kaudu, mida käsitletakse eraldi ettepanekus. Tulemusraamistikus on ette nähtud, et tuleb koostada raamprogrammi rakendusetapis rakendamisaruanne ning teha kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 34 lõikega 3 järeelhindamine. Hindamine toimub kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega ja põhineb raamprogrammi eesmärkidega seotud näitajatel. Näitajate hulka kuuluvad konkreetset, mõõdetavad, saavutatavad, asjakohased ja ajaliselt piiritletud (SMART) väljund-, tulemus- ja mõjunäitajad, et kajastada fondi eri- ja üldeesmärkide saavutamisel tehtud edusamme lühikese, keskpika ja pika perspektiivi mõjuahelates.

Mõjunäitajaid jälgitakse pikaajaliselt, soovitatavalt alates viiendast aastast pärast programmi algust. Need hõlmavad muu hulgas järgmist: 1) väljaannete osakaal maailmas enim tsiteeritud väljaannete hulgas; 2) põhjuslik mõju teadlaste töötingimuste, sealhulgas töötasu paranemisele; 3) osalemise põhjuslik mõju rahastatud eraettevõtjate käibe kasvule; 4) osalemise põhjuslik mõju rahastatud eraettevõtjate tööhõive kasvule; 5) ELi rahastamise hinnanguline netomõju SKP kasvule ELis; 6) ELi rahastamise hinnanguline netomõju kogu tööhõivele ELis; 7) hinnanguline panus ELi teadus- ja arendustegevuse kulutuste 3 % eesmärgi saavutamisse.

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

- uut meetet
- uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest¹⁸
- olemasoleva meetme pikendamist
- ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

¹⁸ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktidele a või b.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

EL seisab otsustaval teelahkmel. Meie ühiskonda ja majandust kujundavad põhjalikult ümber kliimamuutused, murranguline tehnoloogia, muutuv geopoliitika ja demograafilised suundumused. Konkurentsivõime, vastupanuvõime, turvalisuse ja ühtsuse säilitamiseks peab Euroopa seadma prioriteediks teadusuuringud ja innovatsiooni. Ainult teadusesse investeerides, oma inimesi ja ettevõtjaid võimestades ning koostööd tehes saame luua kestlikuma, turvalisema ja konkurentsivõimelisema Euroopa kõigi jaoks.

Seda vajadust on rõhutatud Draghi aruandes ELi konkurentsivõime tuleviku kohta, milles leiti, et innovatsioon on Euroopa suutlikkuses taastada tootlikkuse kasv kesksel kohal. Ka Letta aruandes ühtse turu tuleviku kohta ja Heitori aruandes ELi teadusuuringute ja innovatsiooni poliitika tuleviku kohta rõhutati, et ELi konkurentsivõime, kestlikkuse ja julgeoleku nimel on vaja suurendada innovatsioonialaseid jõupingutusi.

Euroopa peab kaotama innovatsioonilõhe ja kõrvaldama puudused, mis saavad alguse takistustega, mida esineb arendusahelas alates innovatsioonist kuni turustamiseni. Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemis ja innovatsiooni tulemuslikkuse valdkonnas esinevaid puudujääke peab aitama kõrvaldada ka avaliku sektori toetus teadusuuringutele ja innovatsioonile nii riiklikul kui ka ELi tasandil.

Selleks on käesolevas ettepanekus esitatud lihtsustatud ja uue fookuse saanud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“, mille eesmärk on tugevdada ELi teaduslikke ja tehnoloogilisi aluseid, suurendada teadmiste, tehnoloogia ja innovatsiooni levikut ja kasutuselevõttu ning võimendada ELi rahastamisvahendeid, et need looksid võimalikult palju lisaväärtust, mis hoogustaks liikmesriikide avaliku ja erasektori investeeringuid.

- Draghi aruandes esitatud soovitusi järgides tehakse programmis „Euroopa horisont“ järgmist:
- suunatakse ressursid strateegilistele prioriteetidele;
- tänu lihtsustatud süsteemile kasutatakse ära avaliku ja erasektori partnerluste potentsiaal;
- toetatakse rohkem murrangulist innovatsiooni;
- lihtsustatakse toetusesaajate juurdepääsu programmile.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi poolt teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute konkreetne kasu on järgmine:

- suurenevad ELi majanduskasv ja konkurentsivõime (nt raamprogrammi „Euroopa horisont“ kaudu iga ELi antav euro suurendab 2045. aastaks SKPd hinnanguliselt kuni 11 euro võrra¹⁹);
- luuakse riikidevahelised ja multidistsiplinaarsed võrgustikud ja uued turud, millega kaasneb teadmiste positiivne ülekanduv mõju, teadmiste levitamine ja tehnosiire üle terve liidu, et kiirendada ja tõhustada uute toodete ja teenuste kasutuselevõttu (näiteks loovad ja soodustavad Euroopa partnerlused olulistes valdkondades võrgustikke kõigis ELi, riiklikes ja piirkondlikes institutsioonides ning tööstuse ja akadeemiliste ringkondade vahel, mille hea näide on vesinikusektor²⁰);
- ühendatakse avaliku ja erasektori vahendid, sealhulgas kapital, andekad töötajad ja taristud, et saavutada kriitiline mass (ulatus ja keerukus) ambitsioonikamate ja uuenduslike projektide rahastamiseks, sealhulgas ka riskide jagamise kaudu, mis on vajalik, et võtta juhtroll tärkavatel turgudel ja üleilmsete probleemide lahendamisel (näiteks on üksnes ELi tasandi meetmega võimalik üle saada väheste üle liidu jaotuvate harvikaigustega patsientide probleemist ning standardimise ja andmete puudusest²¹);
- tervet ELi hõlmava konkurentsi ja koostöö abil tugevdatakse teaduse tippset, saavutatakse mõju, mis ulatub palju kaugemale sellest, mida oleks suudetud saavutada riiklikul või piirkondlikul tasandil, suurendatakse tõhusust ja viiakse miinimumini ELis teadusuuringute dubleerimise oht (näiteks ELi rahastatud eelretsenseeritud väljaandeid tsiteeritakse maailma keskmisest kaks korda rohkem²²);
- tugevdatakse toetust ja võimendatakse erainvesteeringuid uuendusi loova läbimurdelise turu tekkeks ja kasvuks (näiteks Euroopa Innovatsiooninõukogu fond on kaasanud rohkem kui 2,6 miljardi euro ulatuses lisainvesteeringuid EIC toetatavatesse äriühingutesse, finantsvõimendusega üle kolme euro iga ELi poolt investeeritud omakapitali euro kohta²³) ning hoogustatakse Euroopa ettevõtete majanduslikku arengut ja konkurentsivõimet (nt ELi toetusi saavad ettevõtted kasvavad kiiremini kui võrreldavad ettevõtted, kes ei saa ELi rahastust: tõendid näitavad tööhõive suurenemist 20 % ning koguvara ja -tulu suurenemist ligikaudu 30 %²⁴);
- poliitika kujundamiseks luuakse usaldusväärne teadmiste baas (näiteks ÜRO valitsustevahelise kliimamuutuste rühma töö toetus ulatuslikult ELi rahastatud teadusuuringutele²⁵);
- ELi kui haridustegevuse, teadusuuringute, innovatsiooni ja ettevõtluse sihtkoht muutub atraktiivsemaks (näiteks ELi rahastamine hõlbustab teadlaste liikuvust ja aitab luua atraktiivsemaid väljavaateid mujalt maailmast pärit tippteadlastele, kes soovivad ELi elama asuda²⁶);

¹⁹ Programmi „Euroopa horisont“ vahehindamine, 2025, COM(2025) 189 final.

²⁰ Samas.

²¹ Samas.

²² Programmi „Horisont 2020“ järelhindamine, 2024, COM(2024) 49 final.

²³ Programmi „Euroopa horisont“ vahehindamine, 2025, COM(2025) 189 final.

²⁴ Programmi „Horisont 2020“ järelhindamine, 2024, COM(2024) 49 final.

²⁵ Samas.

²⁶ Programmi „Euroopa horisont“ vahehindamine, 2025, COM(2025) 189 final.

- liikmesriikide teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemidele ning liikmesriikide teadus- ja innovatsioonireformide elluviimisele avaldatakse positiivset struktureerivat mõju (näiteks on Euroopa Teadusnõukogust saanud üleilmne tippaseme etalon, mis hõlmab ka riiklike ja institutsioonilisi muutusi oma stipendiaatide toetamiseks ja ligitõmbamiseks), hõlbustatakse liikmesriikides ühtsete standardite ja eeskirjade kehtestamist, mis on tähtis sellistes valdkondades nagu tervishoid, keskkonnakaitse ja digitehnoloogia, ning aidatakse teavitada teadusuuringute ja innovatsiooni kasulikkusest laiemalt (heaks näiteks on paljud Euroopa partnerlused²⁷).

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

ELi raamprogrammid on andnud märkimisväärset ja pikaajalist mõju, nagu on näha järjestikustest hindamistest sellest ajast saadik, kui EL hakkas 1984. aastal investeerima teadusuuringutesse ja innovatsiooni. Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni programmid on olnud edukad ja möödanikust saab palju olulisi kogemusi, alates kogemustest sidusrühmade tagasiside ja analüütiliste uuringute kohta. Teadustöö, innovatsiooni ja haridusega tuleb tegeleda kooskõlastatumalt ja sidusamalt teiste poliitikavaldkondadega ning teadustöö tulemusi tuleb paremini levitada ja väärtustada nende kasutamiseks uutes toodetes, protsessides ja teenustes. Järelevalvet ja hindamist tuleb veelgi tugevdada, sealhulgas programmi kõigi osade integreerimiseks kesksesse järelevalvesüsteemi. Lõpphindamisel tuleb pöörata rohkem tähelepanu tulemuste ja mõju keskpikkadele ja pikaajalistele näitajatele ning eelmiste raamprogrammide pikaajalisele mõjule.

Programmi „Euroopa horisont“ vahehindamise kohta esitatud teatises toodi välja mitu edasiarendamist vajavat valdkonda. Programmi „Euroopa horisont“ vahehindamise järeldused tuginesid ulatuslikule sidusrühmade tagasisidele ja vahehindamisega tegeleva komisjoni eksperditöörühma strateegilistele soovitudele.

Järeldused võib kokku võtta järgmiselt:

- a. toetada murrangulist innovatsiooni;
- b. jätkata lihtsustamist, katsetades uusi muudatusi poliitikaeksperimentide kaudu;
- c. jätkata rahvusvahelist koostööd, suunates jõupingutused konkreetsetele riikidele (maailmas juhtivad riigid);
- d. suurendada partnerluste võimendavat mõju;
- e. suurendada sünergiat muude ELi rahastamisprogrammidega ning ELi innovatsiooni kasutuselevõtu ja levitamise poliitikaga;
- f. lihtsustada keerukat juhtimiskorda ja suurendada paindlikkust hädaolukordadele reageerimisel;
- g. toetada jätkuvalt naiste osalemist teadusuuringutes ja innovatsioonis;

h. ratsionaliseerida rahastamisviise, vältides programmiosade kattumist.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Tänu koostoimele Konkurentsivõime Fondiga võib raamprogramm võimendada avaliku ja erasektori lisainvesteeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, aidata

²⁷

Samas.

kaasa Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna edasisele tugevdamisele ning kiirendada uuenduste äriotstarbelist kasutamist ja levitamist. Liidu tasandi programmidega on võimalik toetada ka poliitikakujundamist ja -eesmärke.

Teadusuuringute ja innovatsiooni pikaajalise ja alt-üles olemuse tõttu on vaja sõltumatut, integreeritud ja prognoositavat eraldiseisvat programmi, mis tagab õiged tingimused uute ideede tekkimiseks ja nende turule toomiseks. Lõhkuvate lahenduste võimaldamiseks on hädavajalik, et teadusuuringud ja innovatsioon oleksid sõltumatud ning rahastamine järjepidev. Kuigi programm „Euroopa horisont“ on tihedalt seotud Konkurentsivõime Fondiga, on seega siiski säilitatud selle ELi toimimise lepingu artikli 182 kohane sõltumatu õiguslik alus ning kuvand ja positiivne rahvusvaheline maine, mis tuginevad selle pikaajalisele tõendatud edukale toimimisele tiptaseme, koostöö ja mõju usaldusväärse raamistikuna.

Õigusakt loob toetusesaajatele õigused ja kohustused, on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liidu liikmesriikides.

1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

[Määratakse hiljem]

[...]

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

Piiratud kestusega

- hõlmab ajavahemikku 01.01.2028–01.01.2034
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2028–2034 ja maksete assigneeringutele ajavahemikul 2028–2040.

Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)²⁸

Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- rakendusametite kaudu

Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;
- liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

[...]

²⁸ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

[...]

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Käesoleva programmi järelevalve- ja aruandluseeskirjades järgitakse määruses XXX [tulemusraamistiku määrus] sätestatud nõudeid.

Programmi eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme mõõdetakse lühikeses, keskpikas ja pikemas perspektiivis mitme mõjuahela põhjal. Asjakohasel juhul kasutatakse mitmeaastase finantsraamistiku tulemuslikkuse seiret käsitleva määruse ühiseid näitajaid, eelkõige neid näitajaid, mida mõõdeti ka eelmistes raamprogrammides. Aruandluse eskirjad osalejatele on loodud neid näitajaid silmas pidades, kuid samuti teadliku kavatsusega piirata osalejate halduskoormust. Võimaluse korral kogutakse andmeid avatud allikatest. Kõik haldusprotsesse (rakendused, edukuse määrad, uurimistoetuse saamise aeg, toetusesaajate liigid jne) käsitlevad andmed kogutakse ja säilitatakse ning tehakse reaajas kättesaadavaks spetsiaalse andmehoidla kaudu. Praegune viitesüsteem (CORDA) toimib hästi ning on liikmesriikidele ja teistele huvitatud asutustele kättesaadav. Aruannet koostades antakse teavet haldusprotsesside kohta (esimesest aastast alates) ja edaspidi teavet väljundite ja tulemuste kohta. Programmide hindamise ja rakendamisaruanne kavandamisel ning nende avaldamisel järgitakse ühissätteid. Programmi mõju hinnatakse pikemaajaliste näitajate alusel ainult hindamiste käigus. Lisaks hinnatakse JRC otseseid meetmeid asutusesiseselt iga-aastase sisehindamise ja asutusevälise hindamise teel, mille viivad läbi mitu tipptasemel eksperti, kes valitakse välja JRC juhatajate nõukoguga konsulteerides.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi viiakse ellu eelarve otsese ja kaudse täitmise kaudu. Võrreldes programmiga „Euroopa horisont“ ei ole üldises rakendamisviisis põhjalikke muudatusi tehtud. Programmi „Euroopa horisont“ raames kehtestatud lihtsustamismeetmeid laiendatakse veelgi. Projektide kindlasummaliste maksetega rahastamine saab standardmudeliks. Ülejäänud erandlikel juhtudel, kus rahastamine põhineb tegelikel kuludel, määratakse personalikulud kindlaks ühikuhindade süsteemiga. Need kaks meetet aitavad vähendada finantsvigade riske.

Üldist maksimaalset ajavahemikku taotluse esitamisest toetuse määramiseni lühendatakse kaheksalt kuult seitsmele kuule. Ühine rakenduskeskus jätkab kulutõhusate teenuste osutamist kõigile raamprogrammide rakendamise eest vastutavatele komisjoni talitustele. Juriidiliste isikute valideerimine ja hindamiskspertide juhtimine jääb Teadusuuringute Rakendusametis tsentraliseerituks, andes mastaabisäästu ja tagades hindamiste tõhusa korraldamise. Kontrollistrateegia põhineb järgmisel:

- menetlused parimate projektide väljavalimiseks ja nende muutmiseks õigusaktideks;
- projektide ja lepingute haldus iga projekti kogu olelustersükli vältel; – 100 % taotluste eelkontroll;

- tõendid teatavat künnist ületavate finantsaruannete kohta ja suure teadustaristu ühikuhindade arvutamise või eelhindamismeetodite sertifitseerimine vabatahtlikkuse alusel;
- toetuste tegelike kulude alusel makstud nõuete valimil põhinevad järelauditid (tüüpilised ja riskipõhised);
- projektide tehnilise rakendamise ja tulemuste korrapärase läbivaatamine kõigi toetuste puhul;
- valitud toetuste tehnilise rakendamise järelhindamised.

Eelarve kaudse täitmise puhul kasutab komisjon eelarve täitmiseks järgmisi asutusi, kui see on asjakohane ja kulutõhus ning pakub suurt finantsvõimendust: – institutsioonilised Euroopa partnerlused (ELi toimimise lepingu artikkel 185 või artikkel 187). Neid asutusi hinnatakse korrapäraselt tagamaks, et need on jätkuvalt asjakohased programmi eesmärkide saavutamiseks. Eelarvet kaudselt täitvate asutuste järelevalve kontrollistrateegiad on välja arendatud või seda tehakse. Eelarve otsese täitmise puhul sõltub komisjon jätkuvalt suurel määral nõukogu määruse (EÜ) nr 58/2003 kohaselt asutatud rakendusametitest. Ülesannete delegeerimisel rakendusametitele kohaldatakse kohustuslikku sõltumatut kulude-tulude eelanalüüsi ning väliseksperdid hindavad neid korrapäraselt. Kõnealuses kulude-tulude analüüsis võetakse arvesse ka kontrolli ja järelevalvega seotud kulusid. 2012. aastal ja 2015. aastal tehtud vahehindamised kinnitavad rakendusametite suurt tõhusust ja lisaväärtust programmi rakendamisel.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Programmi „Euroopa horisont“ rahastamiskõlblike kulude hüvitamise põhimudel asendati järk-järgult kindlasummaliste maksete suurema kasutamisega projektide rahastamiseks ning programmi „Euroopa horisont“ viimase aasta eesmärgiks seati 50 % eelarvest. See tuleneb Euroopa Kontrollikoja avaldustest, näiteks selle 2016. aasta aruandes, mille kohaselt „peamine tehingute korrektsusega seotud risk seisneb selles, et toetusesaajad deklareerivad rahastamiskõlbmatuid kulusid, mida enne nende komisjonipoolset hüvitamist ei avastata ega parandata“. Seetõttu soovitas kontrollikoda lihtsustatud kuluvõimaluste laialdasemat kasutamist. Uurimistoetuste puhul oli programmi „Horisont 2020“ hinnanguline representatiivne veamäär – 3,86 %, kusjuures jääkvigade määr oli pärast kõigi rakendatud või rakendatavate sissenõudmiste ja korrektsioonide arvessevõtmist –1,92 %. Veamäär oli madalam programmi nendes osades, kus oli võimalik laiemalt kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi ja/või kus osales väike ja stabiilne toetusesaajate rühm. See hõlmas ka Euroopa Teadusnõukogu uurimistoetusi ja Marie Skłodowska-Curie meetmeid.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

Kontrollisüsteemi (hindamine, valik, projektijuhtimine, eel- ja järelkontroll) kulud jäävad kitsama hinnangu kohaselt vahemikku 2–4 % kõigis komisjoni talitustes, kes vastutavad 2024. aasta eelmiste raamprogrammide rakendamise eest (sealhulgas programmide „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ juhtimisega seotud kulud). Võttes arvesse eesmärkide saavutamiseks vajalikke jõupingutusi ja seotud tehingute arvu, peetakse seda mõistlikuks suurusjärguks. Eeldatav vearisk toetuste puhul, mille

rahastamismudel põhineb abikõlblimatute kulude hüvitamisel, on 2,5–3,5 %. Vearisk makse sulgemisel (pärast kontrollide ja korrektsioonide mõju) on programmi „Horisont 2020“ puhul umbes 2 % (kuid mitte tingimata vähem) ja programmi „Euroopa horisont“ puhul alla 2 %. Eeldatav vearisk toetuste puhul, mille rahastamismudel põhineb kindlasummalistel maksetel, on umbes 0 % (maksete tegemisel ja sulgemisel). Üldine prognoositud veamäär sõltub tasakaalust kahe rahastamise meetodi vahel (abikõlblike kulude hüvitamine ja kindlasummalised maksed). Komisjoni eesmärk on asjakohasel juhul kohaldada kindlasummaliste maksetega rahastamismudelit ning 2027. aastaks on kavas seda kasutada 50 % taotlusvooru eelarve puhul. Peamine ajend kindlasummalistel maksetel põhineva rahastamismudeli kasutamiseks ei ole siiski veamäära vähendamine, vaid programmi kõigi eesmärkide saavutamine.

Selle stsenaariumi aluseks on eeldus, et lihtsustamise meetmeid otsustusprotsessis oluliselt ei muudeta. Märkus: käesolev osa käsitleb üksnes toetuste andmist (erinevate eelarve täitmise viiside puhul), avaliku hanke menetluse kaudu rakendatavate haldus- ja tegevuskulude puhul peaks vearisk maksete tegemisel ja sulgemisel jääma alla 2 %.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Teadusuuringute ja innovatsiooni eelarve täitmise eest vastutavad talitused on kindlalt otsustanud võidelda pettuse vastu kõigis toetuste haldamise protsessi etappides. Nad kasutavad enda välja töötatud ühiseid ja sektoripõhiseid pettusevastaseid strateegiaid, mis sisaldavad jälitusteabe paremat kasutamist, eriti täiustatud infotehnoloogiavahendite abil, töötajate koolitamist ja teavitamist ning teadlikkuse suurendamise esitlusi toetusesaajatele ja riiklikele kontaktpunktile. Need jõupingutused jätkuvad ning pettusevastast võitlust ja riskihindamist tõhustatakse veelgi tänu sellele, et kesktalitused arendavad praegu välja asutuste riskihindamisvahendit ARACHNE. Üldiselt peaks kavandatavatel meetmetel olema jätkuvalt pettusevastasele võitlusele kasulik mõju, eriti tänu riskipõhise kontrolli suuremale tähtsustamisele programmis „Euroopa horisont“, mida jätkatakse ka uues raamprogrammis, ning tugevdatud teaduslikule hindamisele ja kontrollile. Teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammide rakendamise eest vastutavate komisjoni talituste, rakendusametite ja ühissettevõtete ühist teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna pettusevastast strateegiat, mis hõlmab toetusi, on ajakohastatud, et hõlmata ka lihtsustatud kuluvõimalustega seotud riske, ning seda ajakohastatakse saadud kogemuste ja OLAFi lõpetatud juhtumite põhjal. Tuleb rõhutada, et avastatud pettusi on teadusuuringute ja innovatsiooni kogukuludega võrreldes olnud järjepidevalt väga vähe, ent teadusuuringute ja innovatsiooni eelarve täitmise eest vastutavad talitused on seadnud sellegipoolest sihiks selle vastu täiel määral võidelda. Õigusaktidega tagatakse, et komisjoni talitustel, sealhulgas Euroopa Pettusevastasel Ametil (OLAF) ja Euroopa Prokuratuuril, on võimalik auditeid, hindamisi ja uurimisi programmi „Euroopa horisont“ raames juba kasutusel olevate standardsätete alusel ellu viia.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
2	[04 01 02] – Programmi „Euroopa horisont“ toetuskulud	Liigendamata	JAH	JAH	JAH	EI
2	[04 03 01] – Tiptasemel teadus	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	EI
2	[04 03 02] – Konkurentsivõime ja ühiskond	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	EI
2	[04 03 03] – Innovatsioon	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	EI
2	[04 03 04] – Euroopa teadusruum	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	EI

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist

- Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	2
---	----	---

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
			Tegevusassigneeringud							
[04 03 01] – Tiptasemel teadus	Kulukohustused	(1a)	4 093	6 343	6 616	6 773	6 701	6 812	6 741	44 079
	Maksed	(2a)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
[04 03 02] – Konkurentsivõime ja ühiskond	Kulukohustused	(1b)	7 042	10 918	11 387	11 659	11 537	11 729	11 604	75 876
	Maksed	(2b)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
[04 03 03] – Innovatsioon	Kulukohustused	(1a)	3 600	5 581	5 821	5 960	5 897	5 994	5 932	38 785
	Maksed	(2a)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
[04 03 04] – Euroopa teadusruum	Kulukohustused	(1b)	1 508	2 341	2 441	2 499	2 472	2 513	2 488	16 262
	Maksed	(2b)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
			Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud²⁹							
[04 01 02] – Programmi „Euroopa horisont“ toetuskulud		(3)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	16 243	25 183	26 265	26 891	26 607	27 048	26 765	175 002
	Maksed	= 2a + 2b + 3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	

²⁹ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,00 0	0,000	0,000				0,000	0,000
	Maksed	(5)	0,00 0	0,000	0,000				0,000	0,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0,00 0	0,000	0,000				0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 2 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	0,00 0	0,000	0,000				0,000	0,000
	Maksed	= 5 + 6	0,00 0	0,000	0,000				0,000	0,000

			Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Maksed	(5)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1–3 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Maksed	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“ [The necessary appropriations should be determined using the annual average cost figures available on the appropriate BUDGpedia webpage.]
--	----------	---

DG: <.....>		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028– 2034 KOKKU
• Personalikulud		0	0	0	0	0	0	0	0
• Muud halduskulud		0	0	0	0	0	0	0	0
DG <.....> KOKKU	Assigneeringud	0	0	0	0	0	0	0	0

DG: <.....>		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028– 2034 KOKKU
• Personalikulud		0	0	0	0	0	0	0	0
• Muud halduskulud		0	0	0	0	0	0	0	0
DG <.....> KOKKU	Assigneeringud	0	0	0	0	0	0	0	0

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU		(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0	0	0	0	0	0	0
---	--	--	---	---	---	---	---	---	---

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--

Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU	Maksed	0	0	0	0	0	0	0	0

=====

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused									
RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU	Maksed									
			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)								
	Maksed	(5)								
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)								

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI <....> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6										
	Maksed	= 5 + 6										
			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta		Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034			
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)										
	Maksed	(5)										
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)										
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI <....> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6										
	Maksed	= 5 + 6										
			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta		Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034			
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)										
	Maksed	(5)										
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)										
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1–6	Kulukohustused	= 4 + 6										

assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Maksed	= 5 + 6								
--	--------	---------	--	--	--	--	--	--	--	--

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“ ³⁰
---	----------	-----------------------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

DG: <.....>	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
• Personalikulud								
• Muud halduskulud								
DG <.....> KOKKU								

DG: <.....>	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
• Personalikulud								
• Muud halduskulud								
DG <.....> KOKKU								

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------------------------

³⁰

Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada aastaseid keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

Programmi edusammude ja saavutuste jälgimiseks kasutatavad väljund- ja tulemusnäitajad vastavad määruses XXX [tulemusraamistiku määrus] sätestatud ühiste näitajatele.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2028– 2034 KOKKU
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
RUBRIIK 7								
Personalikulud	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
RUBRIIK kokku	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud								
Personalikulud	625,906	653,293	682,926	714,991	749,687	787,229	827,851	5041,883
Muud halduskulud	421,944	506,573	602,561	711,464	835,052	975,331	1134,583	5187,508
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	1047,851	1159,866	1285,487	1426,455	1584,738	1762,560	1962,435	10229,391
KOKKU	1047,851	1159,866	1285,487	1426,455	1584,738	1762,560	1962,435	10229,391

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina³³

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad) ³⁴							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0				0
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0				0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus) ³⁵	1439	1557	1684	1823	1972	2134	2309
01 01 01 11 (otsene teadustegevus) ³⁶	1261	1261	1261	1261	1261	1261	1261
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0				0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)							

³³ Palun täpsustage tabeli all, mitu täistööaja ekvivalenti märgitud arvust on meetme haldamiseks juba määratud ja/või on võimalik teie peadirektooraadis ümber paigutada ning milline on teie koguvajadus.

³⁴ Need näitajad hõlmavad üksnes peadirektooraatide vajalikke töötajaid ning ei hõlma töötajaid, keda on vaja rakendusametite, ühissettevõtete ja muude detsentraliseeritud asutuste jaoks, samuti ei hõlma need lisapersonali, keda tasustatakse tulevaste assotsieerunud riikide panustest.

³⁵ Lähteväärtus on täistööajale taandatud töötajate arv 2027. aastal, mida suurendatakse igal aastal proportsionaalselt programmi „Euroopa horisont“ 2028–2034 vastava aasta eelarve tasemega, mille ülempiir on 75 % kasvust, et võtta arvesse eeldatavat tõhususe suurenemist.

³⁶ Lähteväärtus on täistööajale taandatud töötajate arv 2027. aastal, mis on perioodi jooksul stabiilne.

20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0				0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0				0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY] - peakorteris	0	0	0				0
- ELi delegatsioonides	0	0	0				0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas) ³⁷	627	679	734	794	860	930	1006
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas) ³⁸	545	545	545	545	545	545	545
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0				0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0				0
KOKKU	0	0	0				0

Personalivajadused kaetakse meedet juba haldama määratud personalist, vajaduse korral koos lisaeraldistega, mis võidakse meedet juhtivale peadirektoraadile programmi suurendatud rahastamispaketti arvestades anda iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiiranguid. See töötajate arv ei hõlma ega mõjuta rakendusametite või rakendusasutuste töötajate arvu.

3.2.4.3. Personalivajadus kokku

HEAKSIIDETUD EELARVE + SIHTTOTSTARBELINE VÄLISTULU KOKKU	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida - peakorteris	0	0	0	0	0	0	0

³⁷ Lähteväärtus on täistööajale taandatud töötajate arv 2027. aastal, mida suurendatakse igal aastal proportsionaalselt programmi „Euroopa horisont“ 2028–2034 vastava aasta eelarve tasemega, mille ülempiir on 75 % kasvust, et võtta arvesse eeldatavat tõhususe suurenemist.

³⁸ Lähteväärtus on täistööajale taandatud töötajate arv 2027. aastal, mis on perioodi jooksul stabiilne.

[XX.01.YY.YY]	– ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud		0	0	0	0	0	0	0
KOKKU		0	0	0	0	0	0	0

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Kohustuslik: järgmises tabelis tuleks esitada parim hinnang ettepanekust/algatusest tulenevate digitehnoloogiaga seotud investeeringute kohta.

Erandkorras, kui see on vajalik ettepaneku/algatuse rakendamiseks, tuleks rubriigi 7 assigneeringud esitada selleks ettenähtud eelarvereal.

Rubriikide 1–6 assigneeringuid tuleks kajastada „tegevusvaldkonna IT-kuludena, mis on eraldatud rakenduskavadele“. Nende kulud kuuluvad tegevuseelarvesse, mida kasutatakse otseselt algatuse rakendamisega seotud IT-platvormide/vahendite taaskasutamiseks/ostmiseks/arendamiseks ja nendega seotud investeeringuteks (nt litsentsid, uuringud, andmete säilitamine jne). Selles tabelis esitatud teave peaks olema kooskõlas 4. jaos „Digimõõde“ esitatud üksikasjadega.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
RUBRIIK 7								
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIK 7 kokku	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud								
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
KOKKU	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000

Poliitikavaldkondade IT-kulud peaksid moodustama 0,5 % programmi kogukuludest.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
RUBRIIK 7					
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu
- tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määrukses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu
- nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU ³⁹	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - omavahenditele
 - muudele tuludele
 - märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

³⁹ Kahepoolsed assotsieerimislepingud ei ole veel kinnitatud. Assotsieerunud riikide osamaksed lisanduvad finantsselgituses esitatud summadele.

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁴⁰			
		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2034
Artikkel					

Tulude eelarverida:	Ettepaneku/algatuse mõju						
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Artikkel	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

01.02XX Assigneeringud, mis tulenevad kolmandate riikide osalemisest

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

Kolmandad riigid võivad programmi panustada assotsieerimislepingutega. Tingimused rahalise panuse kindlaks määramise kohta kehtestatakse assotsieerimislepingus iga riigiga eraldi ja neis nähakse ette automaatne korrektsoon, kui on tekkinud märkimisväärne lahknevus, võrreldes selle summaga, mida assotsieerunud riigis asutatud üksustele antakse programmis osalemise jooksul; korrektsooni tegemisel võetakse arvesse programmi haldamisel tekkinud kulusid.

⁴⁰ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

4. DIGIMÕÕDE

Programmis „Euroopa horisont“ kasutatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi õiguslikus, finants- ja digiselgituses kirjeldatud institutsioonilisi vahendeid, mis on ristviidatud kõigi digimõõtmete puhul.